

Årsmelding 2019

diabetesforbundet

Innhold

Diabetesforbundet	3
2019 - året vi vant kampen for tilgang til det beste utstyret.	5
Nasjonalt Diabetesforum 2019	7
Innvandrerrhelse i Diabetesforbundet	9
For tredje gang på Mela	10
Ungdiabetes	11
Mye aktivitet i BFU	13
Min diabeteshverdag	14
To ganger sommerleir	15
Diabeteslinjen	17
Dialogsenteret	18
Stor trafikk på diabetes.no	18
Stadig utvikling i Diabetesskolen	19
Synliggjøring av likepersonstilbudet	20
Unikt samarbeid med helsepersonell	21
Diabetes og Diabetesfag	22
Politisk press i media nytter	23
Diabeteslotteriet	25
Facebook-innsamling	25
Kort oppsummert ...	26
Arendalsuka	27
Kampen for bedre hjelpemidler til personer med diabetes	29
Statsbudsjettthøring i helse- og omsorgskomiteen	30
Verdens diabetesdag	31
Forskning ut til folket	32
To millioner fra fond til forskning	33
Gaver til forskning	33
Heder til diabetesforskere	34
Diabeteskonferansen 2019	35
Motivasjonsgrupper	37
Medlemsutvikling	38
Helse, miljø og sikkerhet	39
Aktivitetsregnskap	40
Balanse	42
Revisors beretning	44
Noter	46
Vedlegg	54

Diabetesforbundet

Diabetesforbundet er en uavhengig interesseorganisasjon for personer med diabetes og andre som er interessert i diabetes.

ORGANISASJON

Forbundet ble stiftet i 1948 og har i dag i overkant av 31.000 medlemmer. Per februar 2020 har vi elleve fylkeslag og 113 aktive lokallag. Diabetesforbundet er tilsluttet den internasjonale diabetesføderasjonen (IDF), Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) og Studieforbundet FUNKIS. Diabetesforbundet er også medlem av Innsamlingskontrollen, Stiftelsen Dam, Frivillighet Norge og detgode testament.no, et prosjekt i regi av Norges Innsamlingsråd.

Sverre Ur har sittet som forbundsleder siden landsmøtet 2018. Forbundets generalsekretær er Bjørnar Allgot.

Medisinsk medarbeider er professor Trond Geir Jenssen. Psykologisk medarbeider er dr. philos i klinisk psykologi Jon Haug. Ernæringsfaglig medarbeider er klinisk ernæringsfysiolog Anne-Marie Aas. Nina Skille er pedagogisk medarbeider.

VERDIER

Våre verdier – **TROVERDIG, HJELPSOM og MODIG** – representerer det vi som organisasjon står for, og de danner en felles plattform for alle våre handlinger. Gjennom å etterleve våre verdier skal vi alle framstå slik at vi utgjør en forskjell både innad i organisasjonen og i forhold til dem rundt oss.

VISJON

Vår visjon er hva vi skal strekke oss etter i alt vi gjør. Visjonen er vår framtidsdrøm og er relatert til diabetes og det å mestre denne og ha et bedre liv – helst uten diabetes.

Ved å bidra med det vi kan, skal vi arbeide for å opplyse, utdanne og kvalifisere de rundt oss, slik at samfunnet er i stand til å bidra til at vi når vår visjon:

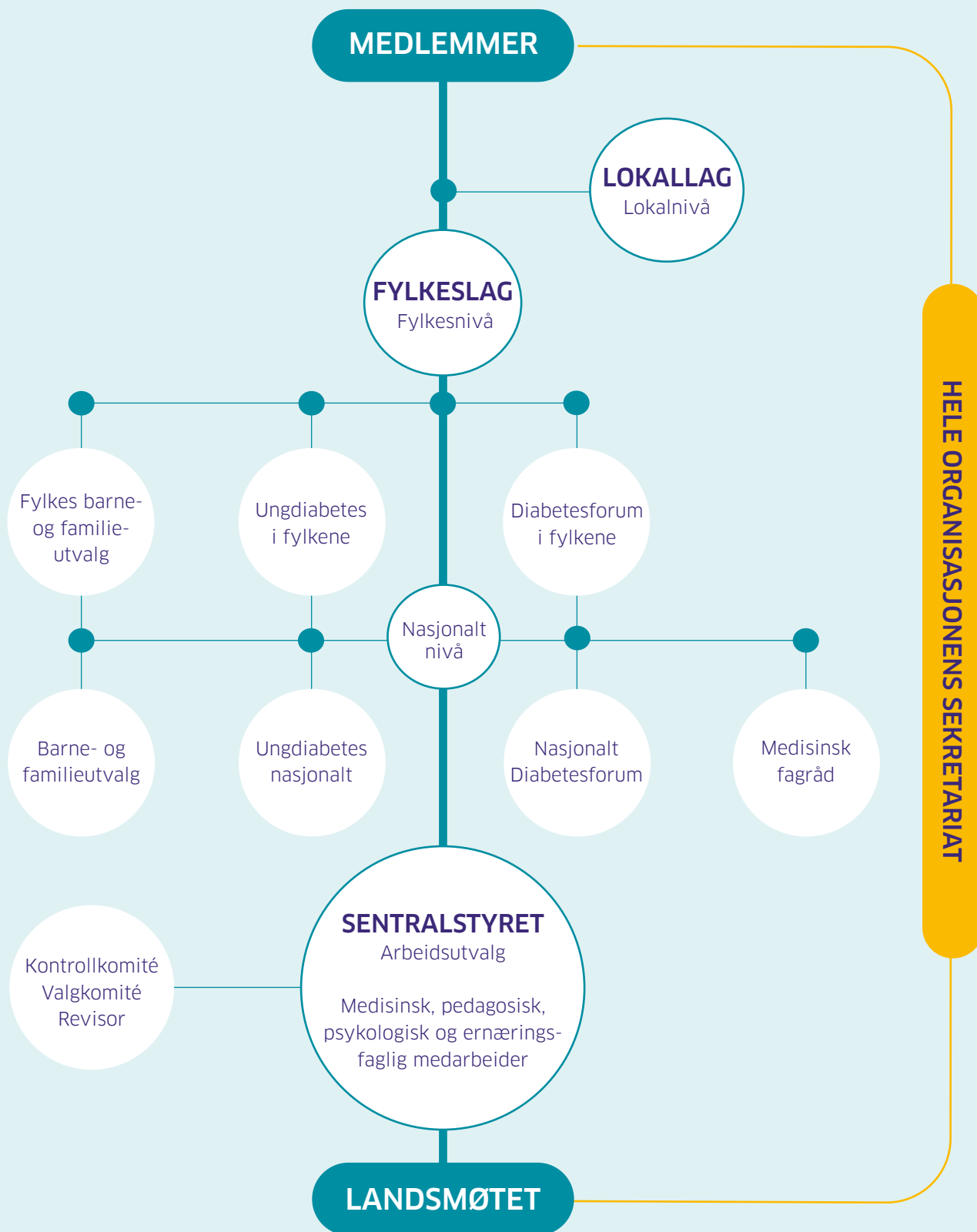
SAMMEN FOR ET GODT LIV MED DIABETES – OG EN FRAMTID UTEN

OPPDRAK

Diabetesforbundets oppdrag beskriver de oppgavene vi skal bruke tiden vår og ressursene våre på. Vi skal i all vår innsats for de med diabetes og samfunnet rundt oss ha fokus på vårt oppdrag:

Vi skal fremme din sak og gi kvalitetssikret informasjon og veiledning – slik at du får god behandling og har kunnskap og motivasjon til å mestre livet med diabetes.

ORGANISASJONSKART

2019 – året vi vant kampen for tilgang til det beste utstyret.

Den største måloppnåelsen i 2019 ble gjennombrudd i utstyrssaken, hvor en rammeavtale ble aktivert av Sykehusinnkjøp i mars måned. Dette innebærer at alle norske helseforetak kan kjøpe utstyr på denne avtalen, og levere ut til pasienter etter behov.

Utstyr ble delt inn i fem kategorier etter funksjonalitet, hvor det mest avanserte utstyret nå består av sensor og insulinpumpe, som både stopper ved lave blodsukkerverdier og øker insulintilførsel ved høye verdier. Da har brukeren et system som er selvgående, så lenge en ikke inntar ekstra karbohydrater. De aller fleste som har tatt dette i bruk, er meget fornøyd med funksjonaliteten, og har gått betydelig ned på verdier for langtidssukker (HbA1c). I tillegg kan en da måle hvor stor del av tiden en ligger innenfor et oppsatt målevindu, for eksempel 4-10 mmol/l. En annen nyvinning var å få tatt i bruk sensorutstyr hvor en kan ha «følgere» som får blodsukkerverdier inn på en ekstern mobiltelefon. Dette er spesielt viktig for foreldre som trenger å følge med på barnets verdier. Vi ser nå at det kommer stadig mer utstyr på markedet, som etterhvert vil komme inn i rammeavtalen og bli tatt i bruk.

På medisinfrenten, som i all hovedsak gjelder type 2, ble det på den store europeiske forskningskonferansen for diabetes presentert studier, som viser at SGLT2-hemmere har positiv virkning på hjerte- og nyrer, i tillegg til å være diabetesmedisin. Disse resultatene har ført til at Helsedirektoratets veileder for diabetesmedisiner ble revidert i desember 2019.

I året som har gått har vi jobbet for å bedre diabetesomsorgen på sykehjem gjennom forsøk på å få gjennom den såkalte ABC-opplæringen, hvor helsepersonell i eldreomsorgen får opplæring i diabetesfaget. Om vi lykkes med dette, vil det innebære at bortimot 100 prosent av alt helsepersonell på våre ca. 1000 sykehjem vil ha gjennomført nødvendige kurs i faget. Slike prosesser tar som oftest lang tid, og vi fortsetter den gode strid inn mot våre helsemyndigheter.

SENTRALSTYRET: Bak f.v. Torill Lien Nilsen (vara), Erlend Gjerve, Inger Myrtdvedt, Sverre Ur (leder), Lars Tore Haugan, Maria Therese Breistrand. Foran f.v. Martine Hemstad Lyslid (nestleder), Ronny Bjørkavåg, Ingvar Hauge (vara) og Cato Hekkilæ (vara) var ikke til stede da bildet ble tatt.

Et annet felt vi har satt fokus på, er amputasjoner forårsaket av diabetes. Det blir årlig utført ca. 500 amputasjoner, hvor halvparten kunne vært unngått ved bedre fotterapi i forkant. Vi har jobbet både mot Fotterapiforbundet og mot politikere på Stortinget for å få på plass en utredning av muligheter for å bedre situasjonen.

Vi har startet et omfattende markedsarbeid for å kartlegge hva som skal til for å øke medlemsmassen, hva som kreves for at eksisterende og potensielle medlemmer fortsatt vil være medlemmer, eller melde seg inn som medlemmer. Inkludert i dette arbeidet har vi også sett på bruk av sosiale medier, og startet arbeidet med en ny kommunikasjonsstrategi.

En løsning for videokonsultasjoner ble demonstrert på Diabeteskonferanse i oktober. Denne har det blitt jobbet videre med for å få den integrert med ny plattform for nettsidene, med en betalingsløsning.

En slik løsning vil gjøre det mulig for brukeren å få time hos sykepleier eller ernæringsfysiolog fra egen sofa, hvor som helst i landet.

I Direktoratet for e-helse har det lenge blitt jobbet med et konseptvalg for å kunne håndtere «Én innbygger – én journal» i primærhelsetjenesten. Dette gjelder fastleger og sykehjem samt noen kommunale tjenester. Når dette kommer på plass, så kan pasientens journal bli lest av vedkommende selv, av sertifisert personell på alle norske sykehus, hos fastlegene, og på sykehjemmene. Dette vil sikre at alle behandlere sitter med riktig og fersk informasjon om oss som pasienter, noe som igjen vil sikre riktig behandling til enhver tid.

Sverre Ur
Forbundsleder

HVA HAR VI GJORT?

Nasjonalt Diabetesforum 2019

Forum og forskning, hånd i hånd. Under parolen teknologi og omsorg ble årets happening en handlingsmettet bankett – tre dager til ende.

Nasjonalt Diabetesforum ble arrangert 2.-4. april 2019. Årets konferanse med tittelen «Teknologi og omsorg, Det beste innen forskning, behandling og egenbehandling!» var lokalisert til The Qube, Clarion Hotel & Congress Oslo Airport. Nytt av året var at Diabetesforum ble arrangert som et fellesarrangement med Diabetesforbundets forskningskonferanse. Forskningsforum ble arrangert 2. og 3. april, Fagforum 3. og 4. april, med 3. april som en «overlappingsdag».

FOREDRAG I TOPPKLASSE

Med Helsedirektoratet som medarrangør tilbød vi foredrag i toppklasse, med mange kjente navn. I løpet av tre innholdsrike dager serverte vi et faglig bredt program, med en spennende kombinasjon av plenumsforedrag, parallellsesjoner og fagspesifikke seminarer. Gjennom fokus på samarbeidende fagområder og diabetes i nye perspektiver, vil en rekke temaer knyttet til behandling av – og omsorg for –

STORT OPPMØTE: Lydhøre mennesker så langt øyet kunne se under fjorårets konferanse.

personer med diabetes, belyses. Mens Forskningsforum ga siste nytt innen norsk og internasjonal forskning, ga Fagforum praktisk, oppdatert kunnskap om diabetes som forenkler hverdagen i møte med pasienter.

DELTAKERREKORD

Det var totalt 550 deltakere på konferansen, hvorav sykepleierne utgjorde hele 30 prosent. På Forskningsforum deltok 250 stykker, som for øvrig er det høyeste deltakertallet noen gang på en forskningskonferanse i regi av Diabetesforbundet.

BENT HØIE: Høyreblå helse- og omsorgsminister i rød-stripete slips snakket om hvordan Norge skal møte diabetesutfordringene fremover.

GLADE GUTTER: Fra venstre helse- og omsorgsminister Bent Høie, forbundsleder Sverre Ur, Knut Dahl-Jørgensen, Torsten Lauritzen (forbundsleder i Diabetesforbundet Danmark) og generalsekretær Bjørnar Allgot.

HVA HAR VI GJORT?

Innvandrerhelse i Diabetesforbundet

Diabetesforbundet fortsetter sitt aktive arbeid med å oppsøke personer med minoritetsbakgrunn, og å øke diabeteskunnskapen blant disse. Det oppsøkende informasjonsarbeidet er både inspirerende og ressurskrevende.

Diabetesforbundet arbeider for bedre inkludering av etniske minoriteter. Fagansvarlig besøkte i 2019 flere lokallag for å kartlegge hvordan det står til med inkludering, og hvilke erfaringer tillitsvalgte har på lokalt nivå. Kartleggingen skal gi en pekepinn på videre arbeid innen dette feltet, slik at vi kan oppnå resultater gjennom endringer, og gjenspeile det etniske mangfoldet i samfunnet.

SEMINAR OM RAMADAN OG DIABETES

Oslo er den byen i verden hvor muslimer fastet lengst i 2019, med over 19 timer i døgnet. Det skaper store problemer for muslimske diabetespasienter å faste så mange timer, og for helsepersonell som skal gi råd og behandling til dem.

Fredag 12. april arrangerte Diabetesforbundet, sammen med Det Islamske Forbundet, Den Tyrkisk Islamske Union og Muslimsk Dialognettverk, et helseseminar om ramadan og diabetes. Samarbeidspartnere representerte i underkant av 35.000 medlemmer.

Arrangementet, som fant sted på Interkulturelt Museum på Grønland i Oslo, ble innledet av imam Hamid Ali Farooq fra moskeen Islamic Cultural Center, som holdt foredrag om ramadan fra et teologisk perspektiv. Han påpekte viktigheten av å ta kontakt med sin fastlege, hvis man har en sykdom og vil faste i ramadan. Manjit Kaur Sirpal, fastlege og praksiskonsulent ved Drammen sykehus, holdt foredrag om diabetes, kosthold og ramadan.

Face2face, vårt oppsøkende team, målte blodsukker under helseseminaret. Diabetesforbundet Oslo Vest holdt stand og delte ut informasjon, og helsepersonell

besvarte spørsmål etter foredragene. Mellom 40 og 50 personer deltok på seminaret. Både helsepersonell, personer med diabetes, pårørende, studenter og andre interesserte deltok på foredraget.

HELSESEMINAR: 12. april arrangerte vi seminar om ramadan og diabetes på Interkulturelt Museum.

DIABETESLINJEN FACE2FACE

For å kunne nå frem til ulike språk- og kulturelle miljøer, har Diabetesforbundet ansatt veiledere med ulik bakgrunn, som sammen danner «Diabeteslinjen face2face». I 2019 satset Diabetesforbundet på tre nye språkgrupper; vietnamesisk, tamilsk og arabisk, med fokus på den syriske befolkningen i Norge. Dette er grupperinger som også statistisk sett er mer utsatt for diabetes type 2, og hvor vi ser at forebygging er viktig. Veilederne fungerer som «døråpnere» til sine språkmiljøer, kjenner til ulike møtesteder og får lettere innpass blant likesinnede.

Målsetningen til face2face er å drive oppsøkende informasjonsvirksomhet, og erfaringene fra 2019 viser at de tre nye gruppene har stort behov for tilpasset informasjon om diabetes. Det er høy forekomst av diabetes hos samtlige grupper, og norsk-kunnskapene er ikke gode nok til at informasjon på norsk er tilstrekkelig.

I 2019 har face2face utviklet fire animasjonsfilmer i prosjektet «Kan du «vise» meg diabetes?» som er støttet av Stiftelsen Dam. Filmene er verktøy som

kan brukes i foredrag, også av tillitsvalgte. De er også språkuavhengige, slik at de kan benyttes uavhengig av bakgrunn. Temaene på filmene er:

- Hva er diabetes – hva skjer i kroppen
- Symptomer på diabetes
- Mat og diabetes
- Fysisk aktivitet og diabetes

For tredje gang på Mela

Nærmere 700 personer fikk målt blodsukkeret da Diabetesforbundet hadde stand på Melafestivalen.

Face2face var også i fjor på plass under den store multikulturelle festivalen i Oslo, i samarbeid med lokallagene i hovedstaden. Besøket var godt på standen gjennom de tre dagene festivalen varte, fra 16. til 18. august, og bekreftet at Mela er en viktig møteplass for face2face.

MELA: Diabetesforbundet var godt representert på Melafestivalen. Fra venstre Mahendra Nath Aindley (Oslo vest), Magnhild Wessel (Oslo vest), Anwar Horani (veileder face2face arabisk) og Rahini Mehanathan (veileder face2face tamilsk).

MINORITETER MED DIABETES - NOEN RASKE FAKTA

- Generelt høyere forekomst blant personer med innvandrerbakgrunn enn hos den øvrige befolkningen, særlig høy blant personer med bakgrunn fra Pakistan og Sri Lanka.
- Høyere forekomst blant menn enn kvinner.
- Øker raskere med alder.
- Tidligere forekomst.
- Høyere grad av komplikasjoner, sykkelighet og dødelighet som følge av sykdommen.
- En del uoppdaget diabetes blant innvandrere, hvilket betyr at den reelle forekomsten kan være betydelig høyere.

HVA HAR VI GJORT?

Ungdiabetes

Vi er ungdommens stemme i Diabetesforbundet, og har en viktig rolle i saker som omhandler ungdom. Fjoråret var slettes ikke noe unntak.

I 2019 har Ungdiabetes for første gang vært representert i Nasjonalt diabetesforumstyre. Forumet ser stor verdi i å ha med seg ungdommens brukerstemme i formidling av kunnskap til helsepersonell. En annen viktig milepæl for Ungdiabetes i 2019 er de nye retningslinjene for Ungdiabetes i fylkene. Ungdiabetes' generalforsamling har i samarbeid med Sentralstyret vedtatt retningslinjer som skal tydeliggjøre organiseringen av Ungdiabetes i fylkene. Dette vil gjøre jobben enklere for både fylkestyrene og Ungdiabetes.

SOSIALE MEDIER

Ungdiabetes er tilstede på Instagram, Snapchat og Facebook. Hver kanal benyttes til sitt formål, og aktiviteten er stor, spesielt på hovedkanalen Instagram. Ved utgangen av 2019 hadde den ca. 1760 følgere, og det kommer stadig nye til. Ungdiabetes ønsker å skape et sosialt fellesskap på Instagram, med en blanding av humor og alvor. Snapchat-kontoen hadde nesten 700 følgere ved utgangen av 2019. Her er det et mer personlig fokus. Kontoen går på rundgang hos tillitsvalgte og andre interesserte, fra uke til uke. Følgerne får ta del i hverdagen til ungdom med diabetes, og stille spørsmål hvis man lurer på noe. Mange benytter seg av denne muligheten, og Snapchat har i løpet av 2019 utviklet seg til en viktig del av Ungdiabetes sitt likepersontilbud.

INFORMASJONSFILMER FOR UNGE MED DIABETES

I 2019 lanserte Ungdiabetes seks filmer til inspirasjon og kunnskap for ungdom med diabetes. De ble lagt ut i sosiale medier og tar for seg trening,

føling, flytte hjemmefra, psykisk helse, førerkort og fem gode tips. Jenny og Martin er to av våre flotte tillitsvalgte som var med i filmene. Målet med å lage film var å nå ungdom der de er, og med temaer de er opptatt av. Temaet psykisk helse var mest populært, denne filmen er sett 7100 ganger bare på Facebook. Prosjektet var støttet av stiftelsen DAM, og gjennomført i samarbeid med Digital produksjon ØTV. Alle filmene er å finne her: diabetes.no/ungdiabetes/inspirasjonsfilmer-ungdiabetes/.

BILDEDELING: Katrine deltok på Youth Leadership Camp og delte bilder fra dette på Ungdiabetes' Instagramkonto.

UNGT ENGASJEMENT

Ungdom med diabetes finnes over hele landet, og det gjør også Ungdiabetes. I 2019 er Ungdiabetes i oppstarten i flere fylker, og er dermed tilstede i varierende grad i alle landets fylker. Det lokale engasjementet er stort, og de tillitsvalgte gjør en kjempejobb for ungdom med diabetes. Derfor er Ungdiabetes opptatt av å følge opp og bistå lokalt der hvor det trengs. Å gi et tilbud i alle fylker, om det er 17 eller 11, er en viktig del av dette arbeidet. Det har vært å følge de unge tillitsvalgte, som har vist stor endringsvilje og positiv innstilling i den pågående sammenslåingsprosessen dette året. Ungdiabetes nasjonalt er veldig stolte av alle sine tillitsvalgte og heier på dem hver eneste dag.

HOPPER I DET: Sander Vassanyi er klar for konkurranse i hoppeball under Diabetesweekend.

PROGRAMLEDER: Jenny Jakobsen er programleder i filmen «Diabetes og psykisk helse».

ÅPEN DIALOG?: Det ble også tid til lek og moro under ledertreningskonferansen.

FLOTT GJENG: Tillitsvalgte deltok på ledertrening i april.

HVA HAR VI GJORT?

Mye aktivitet i BFU

2019 kunne skilte med stor aktivitet i BFU i de fleste av landets fylker.

Nasjonalt barn- og familieutvalg jobber for barn i aldersgruppen 0–16 år og deres familier. BFU nasjonalt er imponert over alt det de frivillige får til av aktivitet for barna og deres familier. Et av målene for perioden 2019–2021 er å skape tettere kontakt på nasjonalt og fylkesnivå, slik at man enklere kan følge opp og bistå der det trengs. 2019s samling under Diabeteskonferansen var en viktig arena for å jobbe med dette. Her ble man kjent både med hverandre og med lokale og nasjonale prosjekter og aktiviteter.

KICKOFF FOR INSUFANTEN-PROSJEKTET

2019 har vært det første året i en treårs periode for sittende utvalg, hvor vi har konsentrert oss om å etablere utvalget og sette fokus på viktige saker. Blant sakene som har skapt engasjement, er tilgang på teknisk utstyr og hjelpetønad for familier med diabetes. BFU jobber med å fremme disse sakene og sette dem på agendaen i organisasjonen. Oppstart av Insufanten-prosjektet har også vært viktig dette året, og BFU deltar i prosjektgruppen her. Mot slutten av 2019 begynte planene for Norgesturné og informasjonskampanje å ta form. Vi gleder oss til fortsettelsen.

INSUFANTEN: Insufanten besøkte årets diabeteskonferanse. Her i samtale med kommunikasjonssjef Turid G. Spilling.

HVA HAR VI GJORT?

Min diabeteshverdag

Med fokus på best mulig hverdag og økt livskvalitet for institusjonsbeboere med diabetes.

Med støtte fra Stiftelsen Dam har Diabetesforbundet gjennom 2019 realisert prosjektet «Min diabeteshverdag». Dette er en modell for hvordan beboere på institusjon med diabetes skal få det best mulig i hverdagen, og hvordan de ansatte på best mulig måte kan møte beboere med diabetes.

«Min diabeteshverdag» består av to informative brosjyrer. Hovedbrosjyren tar for seg den daglige diabetesbehandlingen. Det blir lagt vekt på daglig blodsukkeroppfølging, og ikke minst å opprettholde livskvaliteten hos den enkelte beboer. I prosjektet har det blant annet vært viktig å kommunisere at diabetesbehandling hos eldre på institusjon ikke skal preges av kostrestriksjoner med perfekt HbA1c som mål.

Lommebrosjyren er en sammenfattet utgave av hovedbrosjyren. Dette er en liten og hendig hurtig-guide som blant annet forteller om symptomer på høyt og lavt blodsukker, og hvilke tiltak som bør iverksettes.

I tillegg følger et «beboerbrev» som kan fylles ut for den enkelte beboer, med opplysninger om medisinbruk, injeksjonstabell, individuelle symptomer og spesielle diabeteshensyn. Disse kan legges ved den enkeltes journal.

MIN DIABETES- HVERDAG

Diabetes hos beboere
i institusjon

diabetesforbundet

HVA HAR VI GJORT?

To ganger sommerleir

I 2019 arrangerte Diabetesforbundet ikke bare én, men to sommerleirer. En for barn og en for ungdom.

Totalt 80 unge fikk mulighet til å delta på sommerleir litt utenom det vanlige. Mange smil, mye latter, litt frustrasjon og utallige pip fra alarmer. Det er sånn det er når unge med diabetes samles fem dager i Sørmarka for sommerleir.

Å KUNNE VÆRE ÅPEN

I Ski utenfor Oslo møttes 39 barn til en aktiv uke i naturskjønne omgivelser. Lyden av latter, lek og blodsukkeralarmer forplantet seg friskt gjennom store grøntområder og over idylliske Syverudtjern. I løpet av oppholdet fikk barna prøve seg på både rebusløp, Farmen Light og maling av t-skjorter. Det var bred enighet om at det var gøy å bli kjent med nye fjes, og ikke minst at man slapp å hele tiden snakke så mye om diabetesen, men allikevel være helt åpen om den.

ET FRISTED

De 40 ungdommene var også strålende fornøyd med sitt opphold på samme sted. Hos dem sto ungdomstid, egenbehandling og diabetesmestring på programmet. Erfaringer rundt de nye pumpene og følgesystemene som mange hadde tatt i bruk, fikk veldig mye oppmerksomhet.

Diabetessykepleier og sommerleirveteran Åse Figenschau var en sann mentor gjennom oppholdet, og var helt klar på at disse fem dagene har stor påvirkning på deltakernes fysiske og psykiske håndtering av diagnosen:

- Her er det ingen som reagerer på at det piper i pumper, at man er lav eller må spise litt. Deltakere som vanligvis ikke bader, i frykt for å vise pumpen sin, sprader rundt i bikini. Dette er et skikkelig fristed!

VISUALISERINGS-BLINKSKUDD: Under fotosafarien ble deltakerne utfordret til å visualisere «Min diabetes».

KNYTTER BÅND: På sommerleir deltar barn og unge fra hele Norge, og nye vennskap blir knyttet.

VI SLÅR RING OM BOKSERINGEN: To tomles opp for knockout.

HVA HAR VI GJORT?

Diabeteslinjen

Diabeteslinjen er Diabetesforbundets veiledningstjeneste som tilbys på telefon 815 21 948, Chat og nett – diabetes.no/linjen, og på trykk i medlemsbladet Diabetes.

Diabeteslinjen har i 2019 hatt stort sett samme antall henvendelser som fra året før. I 2019 kom 53 % av henvendelsene på telefon (2362), 31 % på Chat (1407), mens netthenvendelsene sto for 16 % (728). I alt 218 av netthenvendelsene var på Facebook. Totalt 4497 henvendelser.

@Diabeteslinjen har vært på Twitter siden oktober 2010, og har nå 1226 følgere. Det tvitres om forskning, behandling, hjelpemidler, kosthold med mer. Medarbeiderne på Diabeteslinjen svarer også på e-post og Facebook-henvendelser.

Diabeteslinjen kan svare på språkene norsk, engelsk, somali, arabisk og tyrkisk. Ekspertpanelet består av tre leger, klinisk ernæringsfysiolog, farmasøyt og to psykologer (en på nett og en på telefon).

Førstelinen har økt bemanningen med en diabetes-sykepleier til som ble ansatt høsten 2019. Så det er nå to erfarne veiledere og to diabetessykepleiere som svarer på alle henvendelser.

Diabeteslinjen får midler via statsbudsjettet.

I DEN ALLTID LIKE TRIVELIGE ENDEN AV TRÅDEN: Fra venstre Gry Anita Lillejordet, Frida Elisabeth Pettersen, Nina Rye og Diabeteslinjens ferskeste tilskudd, Ann-Merethe Mannvik.

HVA HAR VI GJORT?

Dialogsenteret

Vår nye og joviale stemme utad er en av fjorårets nyvinninger.

Diabetesforbundets dialogsenter så dagens lys rett før påske, og er i drift mandag til fredag fra 15:00 til 20:00. Pilotprosjektet ble opprettet for å bedre kommunikasjonen med medlemmene, skape tilhørighet til forbundet og bidra til medlemsvekst. Medlemsundersøkelser har vist oss at flere medlemmer ikke kjenner godt nok til fordelene ved å være medlem – og det skal dialogsenteret gjøre noe med.

VELKOMSTKOMITÉ OG FUT

Konsulentene har hatt nærmere 600 velkomstsamtaler med nye medlemmer, i tillegg til at de også har ringt medlemmer for å minne om ubetalt kontingent. En fjerdedel av de som ble påminnet om kontingenten betalte den – og det er medlemmer vi ellers hadde mistet. I løpet av de åtte månedene senteret har eksistert, har konsulentene utført flere typer spørreundersøkelser, blant annet om ungdommers behov

og dybdeintervjuer i forbindelse med markedsstrategien som har gitt organisasjonen viktig informasjon om medlemmenes behov. De har også snakket med likepersoner, tillitsvalgte, og snakket om Diabetesforbundets forskningspris og medlemsfordeler, og så smått begynt å selge lodd for Diabeteslotteriet.

BLIR GODT MOTTATT

Dialogsenterets engasjerte og dyktige konsulenter melder om at de blir godt tatt imot på telefonen. De aller fleste synes det er hyggelig at forbundet ringer. Når vi i tillegg kan løse små problemer som adresseendring, lotterireservasjon eller spørsmål om medlemskap, er det en bonus. Kanskje er det Dialogsenteret som er på andre enden neste gang telefonen din ringer?

Stor trafikk på diabetes.no

Over en million besøkende var innom nettsiden vår i fjor. Som tidligere er det kvinner som dominerer tilstrømmingen.

Diabetes.no har hatt en merkbart økning i trafikk i 2019, i takt med at stadig flere tar i bruk digitale flater når de søker etter informasjon om diabetes. I år innledet vi et samarbeid med Optimal Norge om å få større synlighet på nett – og det har virket. Markedsføringsbyrået har hjulpet oss med å få maksimalt ut av Google Grants, slik at Diabetesforbundet blir godt synlig når noen søker på diabetes eller diabetesrelaterte temaer.

OVER 90.000 I MÅNEDEN

Resultatet er at Diabetes.no i 2019 (1. jan. 2019–1. jan. 2020) hadde 1,1 million brukere, en økning på hele 26 % fra året før. Det vil si at over 90.000 mennesker var innom nettsiden hver måned. Av disse er 69 % kvinner, hvorav det største segmentet

er kvinner i alderen 25–34 (18 %), men ellers ganske jevnt fordelt på aldersgruppene. Som i tidligere år var de mest besøkte sidene de som omhandler blod-sukker, risikotesten, symptomer, type 1, type 2, og kosthold/oppskrifter.

KARTLEGGING AV BEHOVSDEKNING

Den økte trafikken gir potensiale for å rekruttere flere medlemmer. Våren 2019 startet vi å kartlegge hvor godt nettsiden møter behovene til personer med diabetes i dag, og hvordan legge til rette for nye og etterspurte tjenester som for eksempel nettkurs og videokonsultasjon. Som resultat av arbeidet startet vi høsten 2019 et redesign av diabetes.no, som blir klart i løpet av 2020.

Stadig utvikling i Diabetesskolen

Diabetesskolen er full av gode verktøy for deg som tillitsvalgt, og det blir stadig flere. 2019 har vært det store året for nytt innhold på denne plattformen.

Diabetesskolen ligger på «min side» på diabetes.no. Oversikt over foredragsholdere har lenge vært etterspurt, og er nå endelig på plass. Vi har også lagt til en mengde ulike maler og veiledere for styrearbeid på forespørsel fra tillitsvalgte. I løpet av året har stadig flere tillitsvalgte tittet innom Diabetesskolen og benyttet seg av verktøyene. Plakatbyggerverktøyet og oversikt over foredragsholdere synes å ha vært hyppig i bruk hos mange fylkes- og lokallag. Tillitsvalgte har vært flinke til å gi tilbakemeldinger om det er noe de savner. Dette gir oss muligheten til å utvikle akkurat de verktøyene det er behov for i det daglige styrearbeidet.

HISTORISK KURSHELG

Historiens første styrekurs for viderekomne ble avviklet 24.-26. mai. Det var 33 deltakere og lang venteliste til dette lenge etterlengtede kurset. Programmet inneholdt temaer som ambassadør for Diabetesforbundet, Diabetesforbundets strategi, lokalpolitisk arbeid, og verving og rekruttering. Helgen var proppfull av kunnskaps- og erfaringsutveksling, for alt fra ganske ferske tillitsvalgte til erfarne ringrever. Kurset ble en suksess og vil gjentas i 2020.

INSPIRERENDE PILOTKURS

I november gikk to pilotkurs av stabelen, «Ny giv – etter et langt liv med diabetes type 1» og «Enklere hverdag med diabetes type 2». Målet er at disse kursene senere skal kunne arrangeres lokalt, som et verktøy i Diabetesskolen. Kurset «Ny giv – etter et langt liv med diabetes type 1» var for de som har hatt diabetes i 20 år eller mer, og det var mye erfaring samlet i denne gruppa.

– Kursets innhold gikk på alt fra teknologi til yoga, fra rettigheter til karbohydrattelling, fra mestring av hverdagen til motivasjonen som trengs for å orke å gjøre endringer, sa deltaker Geir Østengen til Diabetes 6, 2019. Kurset «Enklere hverdag med diabetes type 2» hadde fokus på hverdagsmestring og erfaringsutveksling. Det var både foredrag og gruppediskusjoner, med temaer som motivasjon og mestring, kosthold, fysisk aktivitet og medisiner. For begge kursene var tilbakemeldingene tydelige: Dette hadde vi nytte av!

HVA HAR VI GJORT?

Synliggjøring av likepersonstilbudet

Inspirerende videoer som et ledd i likepersonstilbudet.

Med prosjektstøtte fra Stiftelsen Dam har vi utviklet filmer og annonser til markedsføring av likepersonstilbudet. Formålet med materialet er å gjøre tillitsvalgte, medlemmer og potensielle medlemmer bedre kjent med vårt likepersonstilbud.

ATSKILLIGE PERSPEKTIVER

Alt materiell er tilpasset de ulike målgruppene: diabetes type 1, diabetes type 2 og foreldre til barn med diabetes.

Hele 15 kunnskapsfilmer er i gjæringa, følgende åtte filmer ble unnfanget i 2019:

- Diabetesfamilier – likepersonperspektiv
- Diabetesfamilier – brukerperspektiv
- Diabetesfamilier – sykepleierperspektiv
- Diabetesfamilier – minoritetsperspektiv
- Diabetes type 1 – brukerperspektiv
- Diabetes type 2 – likepersonperspektiv
- Motivasjonsgrupper – brukerperspektiv
- «Den gode samtalen» – en kursfilm om likepersonsamtalet

PÅ SETTET: Første filmtagning sitter som et skudd.

BEHIND the scenes.

«Det er fint å få tips i diabetes-hverdagen – det gir trygghet»

- UNNI, MAMMA TIL JENTE 13 ÅR

FILMSTJERNER på fotoshoot.

HVA HAR VI GJORT?

Unikt samarbeid med helsepersonell

Diabetesforbundet har gjennom 2019 hatt et løpende og resultatrikt samarbeid med helsepersonell.

Vi har flere ulike faglige utvalg i Diabetesforbundet som bidrar til at vi går seirende ut av forskjellige kamper. Medisinsk fagråd og faggruppe for diabetespsykologi er rådgivende og ikke besluttsende organ, mens nasjonalt Diabetesforum er en del av Diabetesforbundet, og et demokratisk valgt styre blant våre medlemmer som er helsepersonell.

Nasjonalt Diabetesforumstyre står støtt i arbeidet for å sikre en best mulig behandling, og medvirker til best mulig diabetesomsorg gjennom tverrfaglig samarbeid mellom de ulike faggruppene i helse-tjenesten, og mellom helsetjenesten og brukerne. Diabetesforum er en arbeidsform i Diabetesforbundets samarbeid med helsetjenesten, og i arbeidet for å sikre en optimal og likeverdig diabetesomsorg i hele landet.

Medisinsk fagråd har ansvaret for Forskningsforum og oppnevning av programkomité for denne, mens nasjonalt Diabetesforumstyre har ansvaret for Fagforum. Medisinsk fagråd har videre ansvaret for Stipendiatmøtet, mens nasjonalt Diabetesforum har ansvaret for Diabetesforumkonferansen.

BEKYMINGSBREV

Diabetesforbundets medisinske fagråd skrev i 2018 et bekymringsbrev vedrørende generelt kunnskapsnivå i den kommunale helsetjenesten.

Dette bekymringsbrevet ble benyttet i 2019 i forbindelse med å løfte diabetes og eldre fram i den politiske debatten. Målet var å få på plass en ABC-perm om diabetes, som kan benyttes ved opplæring av helsefagarbeidere, sykepleiere og vernepleiere i kommunehelsetjenesten. Initiativet til dette kommer fra nasjonalt Diabetesforumstyre.

Videre skrev medisinsk fagråd avslutningsvis i 2019 en uttalelse om at Norge trenger bedre forebygging og behandling av fotsår for personer i diabetes. Denne har ført med seg mye medieoppslag og bidratt til at saken har kommet opp på den politiske agendaen.

DIABETES OG PSYKISK HELSE

Faggruppe for diabetespsykologi har gjennom fjoråret fortsatt sitt arbeid for å fremme og utvikle kompetanse på psykologien knyttet til diabetes, både blant helsepersonell og brukere. Faggruppen er en arena for erfaringsutveksling, faglige diskusjoner og arbeider for å bygge opp kunnskapen om diabetes, psykisk helse og psykologiske utfordringer. Også faggruppen er et faglig rådgivende organ som samlet eller gjennom sin leder skal avgi uttalelser i saker som forelegges av Diabetesforbundet eller den psykologiske medarbeider.

HEDERLIG OMTALE: Fotograf Eivind Senneset fikk diplom og hederlig omtale for sitt fotografi «Blind kjærlighet».

HVA HAR VI GJORT?

Diabetes og Diabetesfag

Hederlig omtale og masse historier til inspirasjon. Ny redaktør Toril Haugen har sørget for blomstrende aktivitet i redaksjonslokalene gjennom året som gikk.

HEDERLIG OMTALE UNDER FAGPRESSEPRISEN

Under utdelingen av Fagpresseprisen 2019, fikk fotograf Eivind Senneset diplom og hederlig omtale for sitt fotografi «Blind kjærlighet», som sto på trykk i Diabetes utgave 4 2018. Reportasjen var skrevet av Sven Grottdal.

Om bildet sier Eivind Senneset: «Jan-Helge Jakobsen er 80 år og blind, har 20 prosent nyrefunksjon, hjertesvikt, vann i lungene, to amputasjoner og en ukuelig livslust. Dette måtte komme frem i bildet. Ikke lidelsene, altså, men lysten og gleden og kjærligheten til kona Eli, som han nå hadde vært i lag med i 60 år.»

KAMPANJE MOT FASTLEGER

Diabetesforbundet jobber for å styrke det gode samarbeidet mellom pasienter og helsepersonell. I tillegg til alle legekontorer som abonnerer på Diabetes og Diabetesfag, fikk over 2000 fastlegkontorer bladene gratis i 2019. Som et ledd i denne kampanjen fikk fastlegene også en plakat til å henge på veggen, med symptomene på diabetes type 1 og syreforgiftning.

HISTORIER TIL INSPIRASJON

I serien «Sprengte grenser» har medlemmene kunnet lese om personer som har klart å gjennomføre sine mål, selv om de har diabetes. Ole Eirik Melsæter syklet Europa på tvers og Christopher Haug krysset Grønland på ski, med insulinet i en ullsokk på magen. Diabetes har også gått i dybden på ulike temaer, slik som diabetes og sex, føling i uheldige situasjoner, og diabetes og søvn.

SYNLIGHET I MEDIENE

I Forbundsnytt har den faste spalten Mediebildet gitt våre medlemmer et innblikk i hvordan forbundet jobber for å få viktige saker synlige i mediene. Fothelse, rettigheter for funksjonshemmede med diabetes, medisinmangel, ekstraressurser i skole og barnehage, og ikke minst kampen for tilgang til moderne egenbehandlingsutstyr, er noen av sakene vi fikk medieoppslag på i 2019.

HVA HAR VI GJORT?

Politisk press i media nytter

Fjorårets kampsak om tilgangen til moderne egenbehandlingsutstyr ble også tydeliggjort i mediene. Medieomtalen bidro til gjennomslag.

Helt siden Diabetesforbundet ble etablert i 1948, har et av forbundets hovedformål vært å jobbe for bedre rettigheter og muligheter for alle med diabetes. I en henvendelse sendt ut etter forbundets aller første konstituerende møte, heter det blant annet at man vil jobbe for å «(...) gjøre eksistensmulighetene mest mulig lik vanlige friske mennesker og derved livet så lett som mulig, det vil igjen si lik de fullverdige samfunnsborgerne vi vet vi er».

Siden har forbundet jobbet for nettopp dette – å sikre rettighetene til alle med diabetes. I 1948 kunne ikke personer med diabetes få førerkort eller gratis insulin, og man kunne ikke bli lærer, sykepleier eller offentlig ansatt. Takket være hardt arbeid har vi vunnet fram i disse sakene.

TEKNOLOGISK OG PERSONLIG TRIUMF

Kampen for nytt behandlingsutstyr har vært lang og seig. En av årsakene var Beslutningsforums strenge tolkning av personvernreglene. Forumet avgjør hvilket medisinsk utstyr som skal godkjennes, og de har understreket at personvernet må ivaretas i henhold til norsk lov før nytt utstyr godkjennes.

Men fredag 1. mars kom kunngjøringen fra Sykehusinnkjøp om at tildelingen i anbuds konkurransen for insulinpumper, CGM og forbruksmateriell endelig var klar. Utrettelig kamp og politisk press i media nytter. Etter at anbudet ble satt i verk 1. mai, ville allikevel ikke Helse Midt-Norge gi ut det nye utstyret. Dette fordi de ønsket nok en gjennomgang av personvernet. Etter tre dager med kritikk av beslutningen på nettsider, i media og i sosiale medier, snudde Helse Midt-Norge og trakk utsettelsen.

Presset ble satt for like rettigheter for alle med diabetes gjennom media første halvdel av fjoråret. En prinsipiell sak for Diabetesforbundet var at Aud, som har diabetes type 1 og kommer fra Bergen,

skulle kunne delta på sommerleiren hun har vært deltaker på i 30 år. Bergen kommune mente at ansatte «opplevde det som utrygt å ha ansvar for personer med stort behov for medisinsk bistand». Etter brev fra Diabetesforbundet og medieoppslag om saken, blant annet i NRK, fikk allikevel Aud delta på sommerleir.

På Dagsnytt 18: Generalsekretær Bjørnar Allgot var ikke snau i sin kritikk over at Norge ikke hadde klart å finne en løsning for vår tilgang til moderne egenbehandlingsutstyr.

ÅPENHET I MEDIENE

Verdens diabetesdag gir hvert år gode muligheter for å sette medieagendaen. På NRK Østlandssendingen, P1s nyhetsmorgen og på nrk.no ble historien til Ida Emanuelson fortalt. Tolv år gamle Ida opplevde å få syreforgiftning, før diabetes type 1 i siste liten ble påvist. Torhild Skrivarhaug, overlege på Oslo universitetssykehus og styremedlem i medisinsk fagråd i Diabetesforbundet, delte sin bekymring på NRK. Skrivarhaug understreker her viktigheten av å være klar over tidlige symptomer på diabetes type 1.

På Verdens diabetesdag var også flere lokallag ute i mediene med personhistorier, kronikker og

leserbrev. I NRK Telemark stilte to medlemmer av Ungdiabetes, Malin Sivertsen og Hanna Albertine Wergeland Thorsen, og fortalte fritt og åpent om hvordan det er å ha diabetes.

BRED MEDIEOMTALE

Diabetesforbundet figurerte i 498 medieoppslag i 2019. 95 av sakene er i riksmidier og 90 av sakene er i riksnisjemidier. De resterende oppslagene fordeler seg på lokalmedier i fylkene. Det er stor forskjell på hvilke fylker som får mest medieoppmerksomhet. I 2019 hadde medier i Hedmark fylke 57 oppslag som nevner Diabetesforbundet. Etter følger Nordland med 32 og Hordaland med 30.

35 % av oppslagene var i trykte aviser, 32 % var i nettartikler, og 15 % kom fra bransjekilder/

organisasjoner. De resterende delene fordeler seg på radio, magasin, offentlige kilder og TV.

I toppen blant medier som dekker stoff om Diabetesforbundet finner vi Hamar Arbeiderblad, P2, Dagbladet, NRK Alltid Nyheter og P1.

Følgere per 15. januar 2020

- Facebook 34.016
- Twitter 3343
- Instagram 6788

Ungdiabetes

- Facebook 2821
- Instagram 1762

Lotte (15) står i kø for nytt diabetes-utstyr: – Vil gi meg en enklere hverdag

Flere hundre diabetikere venter på å få nytt og moderne utstyr. Der de behandler søknadene, går det tregt. UNN kaller det en krise.

ØNSKER NYTT UTSTYR: Lotte Hevik, Torgnes (15) har diabetes type 1, og har ventet på det nye apparatet for måling av blodsukker.
FOTO: PRIVAT / PRIVAT

Beth-Kaja Elveos
Journalist

Publisert 26. juni 2019 kl. 12:36

Staten somler med utstyret – pasienter reagerer

Diabetikere har ikke fått moderne utstyr de siste årene fordi helsebyråkraterne har vært uenige om dette kan føre til at persondata lekker ut.

MYSTET HÅRET: Den langvengte krangelen mellom helsebyråkraterne førte til at mamma Carsten Gierde Ekleid stødte til å legge ut elevene 20.000 kroner for et nytt trykkesystem til datteren Malthe (4). Jente har fått diabetes type 1, siden hun var to år.
FOTO: EVA BEATE STRØMSTED / NTB

Eva Beate Strømsted
Journalist

Publisert 3. jun. kl. 06:53
Oppdatert 3. jun. kl. 12:27

Diabetespasienter sendt heim utan medisin: – Legevakter manglar kunnskap

Diabetesforbundet er uroa for manglande kompetanse hjå legevaktene. I ei bekymringsmelding om ein kommune i Nordland skriv dei om pasientar som vart sendt heim utan medisin og behandling.

MISNOGD: Leder i Diabetesforbundet Nordland Svein Arge/ Jøsson med nestleder, Marianne Hevik, Torgnes (til høyre) i Breviksgård. Dei er i sars mønigde med kompetansen i helsepersonell i kommunen.
FOTO: OLE CHRISTIANSEN / NTB

Josef Benoni Ness Tveit
Journalist

Ole-Christian Olsen
Journalist

Publisert 10. juli 2019 kl. 20:19

Lauritz har amputert deler av foten to ganger på grunn av sykdom

Hver dag må minst én person amputere foten relatert til diabetes i Norge. Halvparten av disse kunne vært unngått mener Diabetesforbundet.

Av Trine N. Hovland

Blått viser en pasient med diabetes som har måttet amputere beinet. Foto: Østeråsstad.

Slik kan halvparten av beinamputasjonene unngås

Hver dag må minst én person amputere foten på grunn av diabetes i Norge. Halvparten av operasjonene kan unngås om riktig kompetanse blir brukt i tide.

Av Eva Beate Strømsted

Helsetjenesten må holde tritt med teknologien | Ingeborg Stensli

ENKELT Å BRUKE: Ingeborg Stensli, leder i Diabetesforbundet Torgnes, (til høyre).

Av Ingeborg Stensli (til høyre) i Diabetesforbundet Torgnes. Det siste året har det skjedd en revolusjonerende utvikling i medisinsk utstyr for personer med diabetes.

30. august 2019 kl. 16:52

HVA HAR VI GJORT?

Diabeteslotteriet

Det ble i 2019 solgt nesten 180.000 lodd. Flere av våre medlemmer har valgt å reservere seg mot å motta lodd. Av totalsalget har lokal- og fylkeslag solgt nærmere 8000 lodd, som også har finansiert ulike aktiviteter i nærmiljøet.

Totalt har vi gledet premievinnere med om lag 1000 gevinster i denne runden. Årets overskudd fra lotteriet, som går tilbake til diabetesrelatert arbeid, var på 1,8 millioner kroner.

Facebook-innsamling

Facebook innsamlingsaksjoner har blitt en populær måte å samle inn penger til gode formål. Det er derfor svært gledelig at stadig flere velger å starte en innsamling til støtte for Diabetesforbundet. I 2018 ble det samlet inn 295.000 kroner til Diabetesforbundet. I 2019 har summet økt til over 500.000 kroner.

Diabetesforbundet ønsker å takke alle de som har startet innsamlingsaksjoner og deres støttespillere for deres bidrag til diabetessaken. Støtten hjelper oss med å jobbe for bedre behandling og bedre rettigheter for alle med diabetes.

Kort oppsummert ...

2019 har vært et aktivt år i diabetes' tjeneste. Diabetesforbundet har mange triumfer å se tilbake på dette året, her følger noen av dem i korte trekk.

- Det ble bedre utvalg av medisiner og utstyr. I 2019 ble flere insulinpumper og kontinuerlige glukosemålere tilgjengelig for norske pasienter, etter en lang tids kamp.
- Vi sørget for bedre hjelp til en sårbar gruppe. I 2019 ble det nedsatt et rådgivende omsorgsutvalg som skal representere dem som ikke kan behandle sin egen diabetes.
- Føttene fikk enda mer oppmerksomhet. Diabetesforbundet jobber politisk for å bedre fotomsorgen for personer med diabetes. På sikt ønsker vi færre amputasjoner av diabetesføtter.
- Vi forbedret helse- og omsorgstjenestens arbeid. Diabetesforbundet jobber kontinuerlig for å sikre nok finansiering over statsbudsjettet, slik at Nasjonal diabetesplan blir gjennomført.
- Vi arrangerte sommerleir for barn og ungdom. 2019 var det første året vi holdt to sommerleirer, én for barn og én for ungdom. Dette skal vi fortsette med i årene fremover!
- Fastleger fikk viktig informasjon om symptomer. Mange barn blir ikke diagnostisert med diabetes type 1 før de får syreforgiftning, til tross for at de har vært hos helsepersonell med klare diabetessymptomer.
- Dialogsenteret ble startet for å bedre dialog mellom medlemmer og forbund. Vi har blant annet minnet om ubetalt kontingent, utført spørreundersøkelser og ønsket nye medlemmer velkommen.

HELSEPOLITISK SEMINAR: 25. april var vi på Stortinget og holdt seminar om bruk av teknologiske hjelpemidler, sammen med Høyres stortingsgruppe.

HVA HAR VI GJORT?

Arendalsuka

For sjette gang på rad inntok Diabetesforbundet Arendalsuka. Politisk festival i sensommerdyll har blitt en sikker tradisjon.

Diabetesforbundet var tradisjonstro representert under Arendalsuka den 12.-16. august. Vi var representert ved Sverre Ur, Bjørnar Allgot, Linda Markham og Julie Løvseth Brundtland fra sekretariatet, i tillegg til Sander Vassanyi fra Ungdiabetes. Denne gangen valgte vi å ikke ha egen stand, men heller ha fokus på nettverksbygging og deltakelse på arrangementer. Bakgrunnen for avgjørelsen er en vurdering av nytteverdien av å bemanne en stand gjennom hele uken, med de ressursene det krever. Men ingen regel uten unntak, Diabetesforbundet i Arendal, Froland og Grimstad fikk benytte FFO sin stand, en ordning FFO har for sine medlemsorganisasjoner.

EN SMØRBRØDLISTE AV ARRANGEMENTER

I år var Arendalsuka preget av kommunevalget, mens innenfor helseområdet var det blant annen fastlegeordningen som var det store temaet. I tillegg var det mange arrangementer som handlet om velferdsteknologi, folkehelse og privatisering av helse- og omsorgstjenester. Vi var medarrangør og deltok aktivt på tre arrangementer, i tillegg til å være publikum på en rekke andre debatter og arrangementer.

Sammen med Fotterapeutforbundet arrangerte vi en debatt om diabetes og fothelse, hvor fokuset var på hvordan man ved hjelp av forebygging kan få ned antallet fotamputasjoner i Norge.

PANELDEBATTER OM STAMCELLER OG PSYKISK HELSE

Vi ble også invitert av Universitetet i Oslo, sammen med Blindeforbundet og ALS Norge, til en paneldebatt der temaet var behovet for å opprette en nasjonal stamcellebank. Diabetesforbundet er også, sammen med 15 andre organisasjoner, medlem i Alliansen for helsepsykologi i somatikken. Alliansen holdt en paneldebatt som tok for seg hvordan psykisk helse kan bli mer og bedre integrert i behandlingen av somatisk sykdom.

Vi benyttet selvfølgelig også anledningen til uformelle samtaler med ulike politikere, folk innenfor helseforvaltningen, og representanter fra andre organisasjoner.

POLITISK: Her deler Bjørnar Allgot ut flyers og opplysning til Signe Bakke S. Johannesen fra MDG.

PÅVIRKNING: Representanter fra alle lokalpolitiske ravnkroer fikk en dose tiltrent diabeteskunnskap.

PANELDEBATT: Sammen med Fotterapeutforbundet arrangerte Diabetesforbundet debatt om begrensning av fotamputasjoner ved diabetiske fotsår.

LOKALE: Lokallagene Arendal, Frøland og Grimstad, og Kristiansand var representert på stand.

HELSEMINISTEREN: Brukerstemmen bør inn i videreutviklingen av fastlegeordningen, foreslår Bjørnar Allgot overfor Bent Høie.

POLITISK ARBEID

Kampen for bedre hjelpemidler til personer med diabetes

Vi vant fram i kampen for valgmuligheter og lik tilgjengelighet til utstyr landet over. Ikke alle helse-regioner var like ivrige med å etterkomme avtalen.

Den 1. mars 2019, etter mange års politisk arbeid, kom endelig beskjeden fra Sykehusinnkjøp om at anbudsavtalen for insulinpumper og kontinuerlige glukosemålere var klar. Alle de nye hjelpemidlene som kom igjennom anbudsrunderen skulle være tilgjengelig på sykehusene fra og med 1. mai, samme år. Diabetesforbundet vant fram med at det må åpnes opp for flere produkter for å sikre større grad av valgmuligheter for brukerne. Den nye anbudsavtalen inneholder en rekke deltilbud hvor flere ulike systemer – med ulike funksjoner – er tatt inn. Vi har også vært opptatt av at nye oppdateringer og nye versjoner av eksisterende utstyr skal bli raskere tilgjengelig, og dette er også tatt hensyn til nå som avtalen kun gjelder for ett år av gangen – og ikke fire år som ved forrige anbudsavtale.

GAVEPAKKE OG HODEPINE

Vi har også jobbet politisk for å informere og skape engasjement for saken. Den 25. mai 2019 holdt Diabetesforbundet et seminar på Stortinget, i samarbeid med Høyres stortingsgruppe. Temaet for seminaret var «Kunstig intelligens og ny teknologi: En gavepakke for personer med diabetes – hodepine for helsetjenesten?» Målet for seminaret var både å gi

politikerne kunnskap om hvilke muligheter sensorer og insulinpumper gir for personer med diabetes, men også å invitere til debatt om hvordan helse-tjenesten skal håndtere den teknologiske utviklingen og den økte etterspørselen etter disse hjelpemidlene.

PERSONVERNREGEL-BREMS

I løpet av 2019 har vi hatt mye fokus på å følge opp etterlevelsen av anbudsavtalen. Vi har fått mange henvendelser fra brukere som har søkt råd og informasjon om hvordan de skal gå fram for å søke om utstyr, og hva de må gjøre dersom de får avslag. Det har vært tilfeller hvor vi har mottatt mange henvendelser om utfordringer på enkelte sykehus eller helseregioner. Blant annet Helse Midt-Norge som stanset utlevering av utstyr da de ville ta en ny vurdering av personvernreglene. Diabetesforbundet tok kontakt med flere politikere både fra regjerings- og opposisjonspartier og ba dem ta tak i saken. En av dem som fulgte opp, var Arbeiderpartiets Ingvild Kjerkol som sendte skriftlige spørsmål til helseministeren. Like etter kom meldingen om at Helse Midt-Norge snudde og gjenopptok utleveringen av diabetesutstyr.

Statsbudsjetthøring i helse- og omsorgskomiteen

Diabetesforbundet, ved generalsekretær Bjørnar Allgot, var på Stortinget den 17. oktober for å delta på helse- og omsorgskomiteens høring om statsbudsjettet for 2020. Vi valgte i høringen å fokusere på diabetes og føtter. Vi ba om at det må utredes tiltak for å bedre fothelsen til personer med diabetes, og få ned antall amputasjoner som følge av diabetiske fotsår.

I tillegg sendte NCD-alliansen et felles notat til finanskomiteen, hvor legger vekt på hvordan finansielle virkemidler som skatt og avgifter kan brukes mer målrettet for å gi bedre folkehelse.

HØRING OM FØTTER: Generalsekretær Bjørnar Allgot ber om utredende tiltak for fothelsen.

HVA HAR VI GJORT?

Verdens diabetesdag

«Diabetes – ingen sukkersykdom» var vårt mantra under fjorårets FN-dag.

Det er mange myter og misforståelser om diabetes, derfor brukte vi verdensdagen den 14. november til å formidle hva diabetes er – og ikke er. Brosjyren «Diabetes – ingen sukkersykdom», som også ble publisert på nett, inneholder blant annet informasjon om blodsukker, insulin, symptomer, behandling og førstehjelp. Over 5000 tok quizen på diabetes.no, og vi håper de ble litt klokere.

BLÅLYSENDE TRADISJON

Lokallagene fokuserte på samme tema, og lyste tradisjonen tro opp bygg i blått. Flere lokallag fikk også inn leserinnlegg i lokalavisene om at stadig flere barn med diabetes type 1 oppdages først i forbindelse med syreforgiftning. NRK.no, Østlands-sendingen, Dagsnytt NRK P1 rettet også søkelyset på syreforgiftning, mens ABC nyheter snakket om farlige myter og NRK Telemark med Ungdiabetes om livet med diabetes.

Brosjyren «Diabetes – ingen sukkersykdom» var blant våre bidrag under Verdens diabetesdag.

FORSKNINGSDAGENE

Forskning ut til folket

Forskningsdagene er en nasjonal, årlig festival i regi av Norges Forskningsråd, Diabetesforbundet var også representert i fjor.

Målet er å spre forskning ut til folket – noe Diabetesforbundet med stolthet vil bidra til. Forskning er viktig for alle med diabetes, insulin som medisin hadde aldri eksistert uten intensiv innsats fra forskerne.

«HVOR SØT ER DU?»

Forskningstorget er ett av festivalens landsdekkende arrangementer, og vi deltok på torget i Oslo 20. og 21. september. På standen inviterte vi publikum til å være med på eksperimentet «Hvor søt er du?», og rundt 750 personer ble med på dette. På fredagen fikk vi besøk av skoleklasser, og på lørdagen var det mest voksne som stakk innom. Ved å måle blodsukkeret før og etter inntak av appelsinjuice, fikk de se hva som skjer når du spiser eller drikker. Selv om

flesteparten var mest opptatt av hvor vondt stikket ville være, fikk vi likevel fortalt dem hva insulin gjør i kroppen, og hva det innebærer når brukspyttkjerten ikke lager dette hormonet.

VIRUSFORSKNING OG DIABETESGÅTEN

Populærvitenskapelige foredrag på Kulturhuset er også en del av Forskningsdagene, og 24. september var Diabetesforbundet med for første gang. Lars Krogvold holdt innlegg om virusforskning, og sammen med Maria Breistrand snakket de løst om forskning, livet med diabetes og hvor langt eller nært unna forskerne er å løse diabetesgåten. Det var full sal med spørrelystne folk som ga oss gode tilbakemeldinger.

TILDELING AV FORSKNINGSMIDLER

To millioner fra fond til forskning

Diabetesforbundets forskningsfond deler hvert år ut midler til forskningsprosjekter. 17 ulike prosjekter ble tildelt midler i 2019.

Det var i alt søkt om støtte for kr 6.610.117,- til 36 ulike forskningsprosjekter. For 2019 var det satt av inntil kr 2.000.000,- til fordeling. Det ble totalt delt ut kr 1.947.000,-. Tildelte beløp varierer fra kr 60.000,- til kr 250.000,-.

Takket være to store arver fra tidlig 2000-tall, står det i underkant av 15 millioner kroner i forskningsfondet. Herfra henter Diabetesforbundets sentralstyre et årlig beløp til utdeling, og de siste årene har den øvre grensen vært satt til to millioner kroner. I 2019 kjempet 36 forskningsprosjekter om pengene, 17 pilot- og forskningsprosjekter ble tildelt midler.

Gaver til forskning

Vi har fått inn over 3 millioner i arv og gaver i 2019 som direkte går til forskningsformål. Dette er noe høyere enn i 2018. Alle pengene er investert i forskning, og mer til. Ved inngangen til året hadde vi et forskningsfond på 13 millioner. Vi kommer i år til

å trekke noe fra forskningsfondet for å finansiere aktivitetene. Vi er evig takknemlige for at flere ønsker å bidra til godt liv for alle med diabetes – og en framtid uten.

STOLTE PRISVINNERE: Christine Sommer og Kåre Birkeland med hvert sitt diplom.

FORSKNINGSPRISEN

Heder til diabetesforskere

Diabetesforbundets forskningspris ble delt ut under en høytidelig seremoni i Universitetets aula på Verdens diabetesdag 14. november.

Kåre I. Birkeland og Christine Sommer er årets vinnere av Diabetesforbundets forskningspris, for henholdsvis etablerte og yngre forskere. Sommer ble tildelt prisen for sin forskning på svangerskapsdiabetes, mens Kåre I. Birkeland ble hedret for sin lange og imponerende forskerkarrier som blant annet omfatter studier om diabetes type 2. TV-profilen Katarina Flatland, som selv har hatt diabetes type 1 siden 2013, ledet programmet.

Prisen ble utdelt for første gang i 2017. Siden 2018 har det også vært delt ut en pris for yngre forskere under 40 år, for å stimulere til rekruttering til forskning på dette feltet.

Diabetesforbundets forskningspris for yngre forskere ble i 2019 støttet av Astra Zeneca og Novo Nordisk.

HVA HAR VI GJORT?

Diabeteskonferansen 2019

25.-27. oktober samlet 280 tillitsvalgte seg på Clarion Hotel & Congress for påfyll av kunnskap, sosial omgang og ikke minst mat og drikke. Temaene spente seg fra genteknologi til mangfold, og fra medlemsvekst til munnhelse.

Helgen startet ved at forbundsleder Sverre Ur og nestleder Martine Hemstad Lyslid tente to lys. Ett for alvoret i et liv med diabetes, og ett for mulighetene og håpet om at framtiden kan være uten. Og apropos fremtid; parallelt med Diabeteskonferansen samlet den yngre delen av forbundet seg til Ungdomskonferansen med sin årlige generalforsamling. Mathilde Natlandsmyr fikk fornyet tillit som leder av Ungdiabetes Nasjonalt, og fikk med seg Katrine Mariell Karlsen som nestleder.

TALERØR OG VAKTBIKKJE

Diabeteskonferansen blåste i gang med en kavalkade over nasjonale samarbeidprosjekter fredag ettermiddag, hvor tillitsvalgte hadde en sentral rolle med påfølgende middag og munter passiar.

Kommunikasjonssjef Turid Spilling og økonomisjef Stian Burvald geleidet alle gjennom kavalkaden. Kampen for nytt teknisk utstyr var noe av det som ble løftet frem. Turid Spilling understreket forbundets rolle som talerør og vaktbikkje for medlemmene.

– På mange måter er det jo bare første omgang vi har vunnet. Vi har vært vaktbikkja og fulgt prosessen, men har fremdeles en viktig jobb å gjøre i forhold til å sikre at alle får det de skal ha, uavhengig av hvor i landet de bor og hvilket sykehus de tilhører, poengterte hun.

Under kavalkaden kunne Spilling og Burvald også avsløre en nyhet; nemlig den helt nye, individuelle veiledningstjenesten for Diabetesforbundets medlemmer.

Stian Burvald viste til tilbakemeldinger fra medlemmer som ønsker seg mer individuell veiledning for å

mestre sin diabetes. Det nye tilbudet gir medlemmer muligheten til å få individuell videoveiledning på diabetes.no.

WORKSHOPS OG VARIASJON

Tradisjonen tro starter lørdagen i treningssalen, der rundt 40 knallspreke tillitsvalgte brente av overskuddsenergi til drivende musikk og oppmuntrende lederskap. Så fordelte deltagerne seg på elleve ulike workshops og foredrag ut fra en variert meny. Rus og diabetes, aktivitet i laget, teknologiske hjelpemidler eller samarbeid i styret, var noe en kunne dukke ned i denne lørdagen. Det hele ble toppet med en treretters festmiddag før en la seg på lading.

HVERDAGSHELTER OG OKSEFILET

Søndagen samlet hele kontingenten seg i plenumsalen. Dagen startet med minst mulig innsats, men likevel noen gode minutter med lavterskel fysisk aktivitet sammen med Yngvar Andersen.

Kristian Furuseth, spesialist i allmenntilleggsmedisin, og Erik Søfteland, spesialist i endokrinologi, loset oss gjennom ulike myter og sannheter som en møter på i diabeteshverdagen. Så kunne endelig vår medisinske medarbeider Trond Geir Jenssen, med god hjelp fra Sverre Ur og Martine Hemstad Lyslid, avslutte helgen med det siste innen forskning og forbund.

Fem tillitsvalgte ble spesielt hedret under konferansen. Både Even Strand fra Trøndelag, Torhild Rø Tobiassen fra Mandal, Kirsti Pedersen i Ungdiabetes nasjonalt, Cecilie Roksvåg fra Kristiansund og Rita Harriet Halvorsen fra Harstad, fikk den gjeve Hverdagsheltprisen.

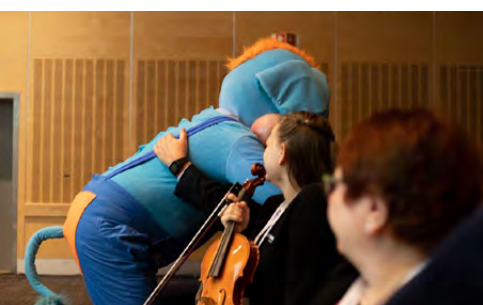
PLANER FOR DE MINSTE: Kommunikasjonssjef Turid G. Spilling og Insufanten på scenen under Diabetes-konferansen. Insufanten kunne fortelle om spennende planer for våre aller minste de kommende årene – blant annet skal han på Norgesturné.

KONFERANSETRIM: Fysisk aktivitet er bra for både kroppen og knoppen. Organisasjonsrådgiver Kristin Øygard inviterte til morgentrim.

VAKRE TONER: Mathilde Natlandsmyr, leder i Ungdiabetes, ga oss nydelige pauseinnslag på bratsj.

INSUFANTKLEM: Det var masse rom for nærhet og omfavnelse.

REFLEKSJON: Konferansen var godt tilrettelagt for både informasjon og refleksjon.

GOD STEMNING: Smil, latter og moro var selvsagt også programfestet.

FYSIKK I FOKUS: Generalsekretær Bjørnar Allgot og treningsmotivator Yngvar Andersen i munter knebøy.

FINN FORMEN

Motivasjonsgrupper

Diabetesforbundets motivasjonsgrupper handler om å skape de gode øyeblikkene sammen med andre, med fokus på trim, kosthold, motivasjon og erfaringsutveksling. Gruppene er åpne for alle, enten du har diabetes eller bare ønsker å motiveres til sunnere levevaner.

I 2019 har vi hatt hovedfokus på oppfølging av de eksisterende motivasjonsgruppene. Vi har reist rundt på besøk hvor vi har deltatt på aktiviteter, samt holdt foredrag om kosthold og fysisk aktivitet. Fjorårets mål om å øke fokus på kosthold i motivasjonsgruppene, har båret frukter. I løpet av 2019 har flere grupper gjennomført kostholdsopplegg som har inneholdt både foredrag og matlaging sammen. Dette håper vi videre vil vise de andre gruppene at det lar seg gjennomføre.

HOPPET OVER GRUPPELEDERKURS

Vi valgte å ikke arrangere et nytt gruppelederkurs i 2019, fordi vi ser at det å arrangere kurs hvert år er litt for ofte. Men vi planlegger et nytt kurs i 2020. Da vil det også arrangeres en samling for eksisterende gruppeledere, hvor tanken er at de skal få en arena til å utveksle erfaringer og inspirere hverandre til å videreutvikle sine motivasjonsgrupper.

OG LANDET TRYGT PÅ FYSISK FOSTRING

Diabetesforbundet jobber stadig med å synliggjøre fysisk aktivitet. Morgentrening og pausetricim har blitt et fast innslag på de fleste av våre nasjonale arrangementer. Verdens aktivitetsdag 10. mai ble også markert i 2019, denne gang sammen med Nittedal kommune. Igjen var det fokus på de psykiske helsegevinstene med fysisk aktivitet, under emneknaggen #lettitoppen.

#lettitoppen

Medlemsutvikling

Ved utgangen av 2019 hadde Diabetesforbundet 31.380 medlemmer. I løpet av året meldte 2331 nye medlemmer seg inn.

MEDLEMSTUR TIL TYSKLAND

– NY MEDLEMSFORDEL

8. februar 2019 dro Diabetesforbundets reisefølge på 24 personer fra Gardermoen til Schönfeld lufthavn under kyndig reiseledelse av Aller Travel. Målet var Dresden. En by i det tidligere Øst-Tyskland med en historie av storhet og rikdom som blant annet avspeiler seg i byens storslåtte arkitektur. Med noen unntak var Dresden et nytt bekjentskap for de aller fleste. I anledning forbundets 70-årsjubileum stod Figaros bryllup i Semperoper på reiseplanen. Flere i reisefølget trakk fram operaforestillingen som turens høydepunkt. Et annet høydepunkt for mange var fordelingen av å reise sammen med andre i samme situasjon, og som kjenner til diabetes.

– Her trenger jeg ikke å skjule at jeg har diabetes, var det en som sa. Praten gikk lett i gruppa og folk koste seg.

Vi har som tidligere også kunnet skilte med et fruktfat av andre relevante medlemsfordeler:

- Bladet Diabetes, og tidsskriftet Diabetesfag til helsepersonell
- Gunstig medlemsforsikring, spesialtilpasset deg med diabetes
- Juridisk rådgivning
- Tilbud på kurs og aktiviteter for barn og voksne med diabetes
- Støtte gjennom likepersoner og motivasjonsgrupper
- Medlemspris i nettbutikken vår
- Helsepersonell får rabatt på kurs og konferanser
- Rabatt hos blant annet Actic, Interoptik, Odontia, Roede AS og Stena Line

MARKEDSSTRATEGI

Diabetesforbundet lever av og for sine medlemmer. For å kunne få større politisk gjennomslagskraft og midler til å skape et enda bedre tilbud til alle som har diabetes, er det viktig å ha en solid medlemsmasse. Ved årsskiftet 2010 hadde Diabetesforbundet 41.543 medlemmer. Per desember 2019 var det 31.380 medlemmer. Dette gir et medlemsfratall på over 10.000 medlemmer. Målet er å oppnå medlemsøkning ved å utvikle en medlemsvekststrategi som baserer seg på behovene til alle som har diabetes. Strategien skal bidra til at arbeidet for medlemsvekst styres etter et felles mål for hele organisasjonen.

For å kunne identifisere behovene til eksisterende og potensielle medlemmer, har vi gjennomført både interne og eksterne spørreundersøkelser, i tillegg til dybdeintervjuer og spørreundersøkelser med personer som har diabetes. Denne kunnskapen skal vi bruke til å utvikle Diabetesforbundet til å bli en fremtidsrettet organisasjon som jobber i samsvar med medlemmenes behov og de strukturelle endringene i samfunnet.

Parallelt med arbeidet med ny markedsstrategi, har vi etablert en arbeidsgruppe for medlemsvekst. Gruppen består av medlemmer fra lokallagene, sentralstyret og sekretariatet. Så langt har gruppen kommet med viktige innspill til arbeidet med ny markedsstrategi. Når markedsstrategien er ferdig, vil gruppen se på konkrete tiltak som kan bidra til lokal medlemsvekst. Tiltakene vil ta utgangspunkt i de målgruppene markedsstrategien peker ut som viktige satsningsområder.

Målet er å ferdigstille den nye markedsstrategien i løpet av våren 2020.

Helse, miljø og sikkerhet

I 2019 hadde Diabetesforbundet 34 ansatte fordelt på 32,4 årsverk – 7 menn og 27 kvinner.

Totalt sykefravær per 31.12. 2019 var 5,73 %. Egenmelding utgjør 1,73 % og langtidssykemeldinger 4,00 %.

Det arbeides kontinuerlig med arbeidsmiljøet, både fysisk og sosialt. Samarbeidet med de ansattes tillitsvalgte er godt og strukturert. Diabetesforbundet er en inkluderende arbeidslivsbedrift (IA). Forbundets policy er at det skal råde full likestilling mellom kvinner og menn. Av forbundets 34 ansatte er 7 menn. Forbundets lønns- og ansettelsespolitikk likestiller kvinner og menn, og det er etter styrets opp-

fatning ikke behov for å planlegge eller iverksette tiltak når det gjelder likestilling eller forskjellsbehandling i bedriften.

Diabetesforbundets virksomhet forurenser i liten grad det ytre miljø, og det arbeides løpende med å redusere avfallsmengden, ha effektiv ressursutnyttelse og tilrettelegge for gjenbruk.

Aktivitetsregnskap

	2019 Regnskap	2019 Budsjett	Noter	2018 Regnskap
1 ANSKAFFEDE MIDLER				
a) Medlemskontingent	-11 718 154	-12 048 000		-12 168 544
b) Tilskudd				
i) Offentlige	-21 113 129	-19 100 000	1	-20 659 855
ii) Andre	-16 289 571	-12 900 000	2	-7 413 656
c) Innsamlede midler, gaver mv.				
i) Gaver, arv	-5 995 149	-1 500 000	3	-2 737 755
ii) Gaver, arv til forskning	-779 048	-400 000	3	-290 932
d) Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter				
i) Aktiviteter oppfyller formålet				
Kursavgifter	-2 959 412	-2 397 000		-1 804 050
Sponsorinntekter	-225 375	-820 000		-570 305
ii) Aktiviteter som skaper inntekter				
Lotteri	-4 366 225	-8 085 000	4	-5 197 390
Salgsinntekter	-590 480	-490 000		-365 995
Annonseinntekter	-2 873 462	-3 275 000		-2 714 339
e) Finans- og investeringsinntekter	-218 790	-495 000	9,10	-3 535 388
f) Andre inntekter				
i) Fra forskningsfond til prosjekter	0	-1 655 000	5	-396 000
ii) Diverse inntekter	-247 594	-245 000		-304 779
Sum anskaffede midler	-67 376 388	-63 410 000		-58 158 989

	2019 Regnskap	2019 Budsjett	Noter	2018 Regnskap
2 FORBRUKTE MIDLER				
a) Kostnader til anskaffelse av midler				
i) Kostnader til medlemsverving	169 145	139 000		459 344
ii) Kostnader til innsamling av midler	445 130	490 000		96 756
iii) Diabeteslotteriet	2 585 439	2 459 000	4	2 439 514
iv) Varekostnad og beholdningsendring	12 215	0		149 460
v) Tap på kundefordringer	516 154	170 000		67 075
b) Kostnader til organisasjonens formål				
i) Tilskudd (forskning)	2 903 467	5 737 000		2 746 810
ii) Kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet				
Diabetesprosjekter	16 093 734	12 227 000	6	8 512 075
Tilbakeføring til fylkes- og lokallag	5 771 675	5 589 000		5 682 557
Bladene Diabetes og Diabetesforum	4 767 499	5 104 000		4 329 327
Internasjonalt arbeid	894 176	1 540 000		1 399 700
Medisinske rådgivere	312 259	250 000		255 763
Kurskostnader	1 506 328	1 169 000		864 173
Landsmøte	9 321	0		3 577 130
Ungdomsarbeid	1 438 585	1 419 000		1 508 402
Opplæringsmateriell- og brosjyrer	6 604 232	8 107 000		5 185 071
Informasjonskampanjer	2 151 187	2 487 000		2 393 113
c) Administrasjonskostnader				
i) Administrasjons- og personalkostnader	20 503 405	16 294 000	7	19 000 718
ii) Sentralstyret	2 568 319	2 284 000		2 462 381
iii) Avskrivninger inventar og utstyr	404 952	276 000	8	1 629 059
Sum forbrukte midler	69 657 222	65 741 000		62 758 428
3 ÅRETS AKTIVITETSRESULTAT	2 280 834	2 331 000		4 599 439

4 TILLEGG/REDUKSJON AV FORMÅLSKAPITAL				
i) Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner				
Arv til trivselstiltak for barn	-444 846			-115 887
Arv til beste for de syke	-314 785			
ii) Formålskapital med selvpålagte restriksjoner				
Innsamlede midler				-238 544
Forskning	-1 116 594			1 042 932
iii) Annen Formålskapital	-404 609			-5 287 940
Sum disponert	-2 280 834			-4 599 439

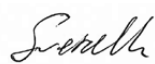
Balanse

BALANSE 31.12.2019 DIABETESFORBUNDET

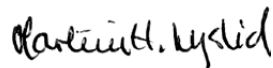
	31.12.2019	Noter	31.12.2018
EIENDELER			
a) Anleggsmidler			
i) Andre driftsmidler			
Inventar og utstyr	1 452 369	8	862 227
ii) Finansielle anleggsmidler			
Finansplasseringer	0	9	0
Finansplasseringer forskning	0	10	0
Egenkapitalsinnskudd KLP	725 167	11	686 062
Sum anleggsmidler	2 177 536		1 548 289
b) Omløpsmidler			
i) Varebeholdning	335 632	12	253 266
ii) Fordringer			
Kundefordringer	2 362 441	13	1 228 281
Påløpne inntekter	3 200 000	14	2 800 000
Forskuddsbetalte kostnader	1 466 213		1 180 398
iv) Bankinnskudd, kontanter			
Drift	13 990 258		16 450 612
Forskning	17 469 264		19 484 929
Sum omløpsmidler	38 823 307		41 397 485
Sum eiendeler	41 001 344		42 945 773
FORMÅLSKAPITAL OG GJELD			
c) Formålskapital			
i) Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner			
Arv til beste for de syke	0		-314 785
Arv til trivselstiltak for barn	0		-444 827
ii) Formålskapital med selvpålagte restriksjoner			
Forskningsmidler	-11 795 707		-12 935 500
Forskningsmidler øremerket barn	-23 200		0
iii) Annen Formålskapital	-14 453 026		-14 857 666
Sum Formålskapital	-26 271 963	15	-28 552 778

	31.12.2019	Noter	31.12.2018
FORMÅLSKAPITAL OG GJELD			
d) Gjeld			
i) Avsetning for forpliktelser			
Pensjon	-3 900 000	16	-4 000 000
ii) Kortsiktig gjeld			
Leverandører	-2 066 225		-1 760 957
Offentlig gjeld	-5 175 370		-4 744 209
Påløpne kostnader	0		-173 783
Påløpne kostnader forskning	-275 000		-370 000
Forskuddsbetalte inntekter	-3 312 786	17	-3 344 046
Sum gjeld	-14 729 381		-14 392 995
Sum Gjeld og Formålskapital	-41 001 344		-42 945 773

Oslo, 29. februar 2020

Sverre Ur
Forbundsleder

Martine Hemstad Lyslid
Nestleder

Ronny Bjørkavåg
Styremedlem

Maria Breistrand
Styremedlem

Erlend Gjevre
Styremedlem

Lars Tore Haugan
Styremedlem

Inger Myrtvedt
Styremedlem

Bjørnar Allgot
Generalsekretær

NITSCHKE

Til Landsmøtet i Diabetesforbundet

NITSCHKE AS

Vollsveien 17B

Postboks 353, 1326 Lysaker

Telefon: +47 67 10 77 00

E-post: post@nitschke.no

Foretaksregisteret: NO 914 658 314 MVA

Medlemmer av Den norske Revisorforening

Independent member of BKR International

www.nitschke.no

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Diabetesforbundet som viser et negativt aktivitetsresultat på kr 2 280 834. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, aktivitetsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av forbundets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av Diabetesforbundet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsmeldingen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

NITSCHKE

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Sentralstyret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til forbundets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav for Diabetesforbundet

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

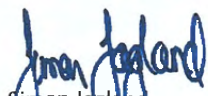
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av forbundets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Andre forhold

Budsjettallene som fremkommer i årsregnskapet er ikke revidert.

Lysaker, 29. februar 2020

NITSCHKE AS

Simen Jagland
statsautorisert revisor

Noter

REGNSKAPSPRINSIPPER

Generelt

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens regler for små foretak og regnskapsstandarden for ideelle organisasjoner, samt retningslinjer fra Innsamlingskontrollen i Norge.

Direkte prosjektkostnader er klassifisert som kostnader til «anskaffelse av midler» eller «kostnader til organisasjonens formål». Indirekte kostnader, herunder lønnskostnader til administrasjonen, er klassifisert tilsvarende i den grad de er knyttet til konkrete prosjekter. Indirekte lønnskostnader er da fordelt etter medgått tid. Ikke fordelbare indirekte kostnader er klassifisert som administrasjonskostnader.

Alle inntekter og kostnader knyttet til Diabetesforbundets forskningsfond inngår i aktivitetsregnskapet. Fondets formålskapital er spesifisert i balansen som formålskapital med selvpålagte restriksjoner. Det er i tillegg laget et eget regnskap for fondet.

Inntekter

- Salgs- og annonseinntekter inntektsføres på leveringstidspunkt.
- Kontingent er inntektsført ved betaling, forskuddsbetalt kontingent er periodisert.
- Tilskudd inntektsføres i det året de bevilges for. Tilskuddsmidler øremerket for særlige prosjekter med tilbakebetalingsplikt inntektsføres i det år aktiviteten utføres. Mottatte tilskudd føres opp som gjeld i balansen inntil de kan inntektsføres i takt med gjennomføringen av prosjektet. Det vises til note 1 og 2.
- Andre innsamlede midler som gaver og arv inntektsføres i det året de mottas. I den grad slike midler er øremerkede og ikke brukt opp ved regnskapsperiodens utgang, vil dette fremkomme ved at deler avformålskapitalen framstår med eksterne eller selvpålagte restriksjoner.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Kortsiktige fordringer og gjeld omfatter fordringer og forpliktelser som forfaller innen ett år. Omløpsmidler er generelt vurdert til laveste verdi av kostpris/pålydende og virkelig verdi.

Anleggsmidler

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt for varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskostog avskrives over forventet økonomisk levetid. Ved varig verdifall foretas nedskrivning til virkelig verdi. Nedskrivning reverseres når grunnlaget for verdifall faller bort. Anleggsmidler aktiveres etter vurdering av beløp og levetid.

Nærstående

Transaksjoner med mulig nærstående parter er gjort på forretningsmessige prinsipper.

Felleskostnader

Deler av felleskostnadene som lønn, husleie og annet fordeles ut på de prosjekter som belaster fellesskapet.

SKATT

Organisasjonen har ikke skattepliktige inntekter, og er ikke et skattesubjekt.

NØKKELTALL

	2019	2018	2017	2016	2015
Kostnader til organisasjonens formål	42 452 463	36 454 121	39 415 738	39 400 950	42 116 192
Sum forbrukte midler	69 657 222	62 758 428	65 155 576	59 785 489	65 089 906
Formålsprosent	61 %	58 %	60 %	66 %	65 %

Diabetesforbundet har som mål å ha høyest mulig formålsprosent da alle midler i utgangspunktet brukes for å gjøre hverdagen bedre for de med diabetes. I 2019 har omfanget av diabetesprosjekter vært høyere enn de foregående år, og gitt en høyere formålsprosent.

	2019	2018	2017	2016	2015
Administrasjonskostnader	23 476 676	23 092 158	18 774 662	14 127 495	18 578 661
Sum forbrukte midler	69 657 222	62 758 428	65 155 576	59 785 489	65 089 906
Administrasjonsprosent	34 %	37 %	29 %	24 %	29 %

Diabetesforbundet ønsker å holde administrasjonsprosenten så lavt som mulig og helst under 30 %. I 2019 har mer bruk av innleid personell, overtid og økte IT-kostnader gitt en høyere administrasjonsprosent.

	2019	2018	2017	2016	2015
Innsamlede midler	6 774 197	3 028 688	5 910 913	692 523	1 557 289
Kostnader til innsamling av midler	445 130	96 756	115 264	157 612	172 832
Disponibelt til formålet	6 329 066	2 931 932	5 795 650	534 911	1 384 457
Innsamlingsprosent	93 %	97 %	98 %	77 %	89 %

Diabetesforbundet har mange støttespillere, og mottar gaver fra flere hold. Tusen takk for det! Tilgang på testamentariske gaver gjør at innsamlingsprosenten endres fra år til år. I 2019 utgjorde Innsamlede midler 9,8 % av Sum anskaffede midler.

NOTE 1. OFFENTLIGE TILSKUDD

Offentlige tilskudd	2019	2018
Statstilskudd ordinært - Driftstilskudd (BUF-dir)	6 601 275	6 790 499
Tilskudd Diabeteslinjen, motivasjonsgrupper, minoriteter, tiltak	9 000 000	9 000 000
Tilskudd sommerleir		150 000
Tilskudd fra Helsedirektoratet - Diabetesforum	1 000 000	500 000
Tilskudd fra Helsedirektoratet - e-læring	415 000	
Mva-refusjon nasjonalt ledd	2 711 954	3 114 173
Reversert avsetning mva-refusjon	-2 800 000	-2 600 000
Avsatt mva-refusjon	3 200 000	2 800 000
Fordelingsutvalget BUF-dir	984 900	905 183
Totalt	21 113 129	20 659 855

NOTE 2. ANDRE TILSKUDD

Tilskudd fra andre organisasjoner	2019	2018
Andel overskudd Norsk Tipping/Lotteritilsynet	7 834 734	
Atlas-alliansen/Norad - Zambia prosjekt	779 211	1 022 866
Gjensidigestiftelsen	500 000	500 000
Nasjonale diabetesplan		604 000
Frifond LNU-midler	1 182 655	1 168 675
Stiftelsen Dam (tidligere Extra)	5 931 451	3 988 840
OT Funkis	61 520	129 275
Totalt	16 289 571	7 413 656

Diabetesforbundet fikk i 2018 ikke andel av overskuddet fra Norsk Tipping. Saken har vært under behandling hos Klagenemdssekretariatet, og ble avgjort i disfavør av Diabetesforbundet.

Spesifisering av inntektsført tilskudd fra Stiftelsen Dam (tidligere Extra):

Prosjektnavn	Overført	Årets tildeling	Overføres	Inntektsført
Eksterne Dam-prosjekter		3 316 000		3 316 000
Administrasjonstillegg stiftelsen Dam		1 025 058		1 025 058
Dam - Treff en likeperson!		231 000		231 000
Dam - Trygghet for de aller minste	184 000		-184 000	
Dam - Diabetestrygghet	522 000		-522 000	
Dam - Insufanten	977 325			977 325
Dam - Kan du "vise" meg diabetes	204 250			204 250
Dam - Foreldreveiledningsprogram				177 818
Dam - Insufanten-tryggere barn med diabetes		229 000	-229 000	
Dam - Kan du "vise" meg diabetes?		204 250	-204 250	
Totalt	1 887 575	5 005 308	-1 139 250	5 931 451

Ubrukte midler per 31.12.19 er overført til 2020. Resterende midler ved ferdigstilte prosjekter blir tilbakebetalt til Stiftelsen Dam.

NOTE 3. GAVER/ARV TIL FORSKNING OG ØVRIGE TILTAK

Diabetesforbundet mottok i 2019 totalt 6,8 millioner kroner i arv og gaver. Der giver eller testator har ønsket at beløpet øremerkes spesielle formål, holdes det adskilt fra øvrige tiltak og disponeres på bakgrunn av særskilte vedtak i sentralstyret. Noe av gavene er samlet inn til spesielle formål og legges under innsamlede midler i balansen. Deler av forskningsmidlene er øremerket forskning til nytte for barn.

NOTE 4. LOTTERI

Diabeteslotteriet er et lotteri med skrapelodd. Tillatt solgte lodd i 2019 var 378.000 lodd á kr 25. Salgsperioden var fra januar til og med desember, og totalt antall solgte lodd var nesten 180.000. Av totalsalget har lokal- og fylkeslag solgt nærmere 8.000 lodd, som også har finansiert ulike aktiviteter i lokal- og fylkeslagene.

Til tross for sviktende salg, ga årets overskudd fra lotteriet 1,8 millioner kroner til diabetesrelatert arbeid.

NOTE 5. FRA FORSKNINGSFONDET TIL PROSJEKTER

I henhold til vedtak i sentralstyret kan det gjøres overføringer fra forskningsfondet til tiltak i regi av Diabetesforbundet. Det skal være forskningsrelaterte prosjekter som nasjonale Diabetesforum, forskningskonferanser, regionale forskningskonferanser og til arbeid med nasjonal strategi. I 2019 ble følgende overført fra forskningsfondet til disse aktivitetene:

Til egne prosjekter fra fond	2019	2018
Nasjonal strategi	855 298	396 000
Nasjonalt Diabetesforum	739 523	
Forskningskonferanse	13 057	
Totalt	1 607 878	396 000

Tidligere års praksis har vært å belaste egne prosjekter direkte over resultatet. Ny praksis fra og med 2019 er at midlene belastes forskningsfondet direkte via egenkapital. Tall for 2018 er ikke omarbeidet.

I tillegg har forskningsfondet bidratt til finansiering av eksterne forskningsprosjekter og aktiviteter til en verdi av over 2 millioner kroner i 2019. Medisinsk fagråd bistår i utvelgelsen av hvilke eksterne prosjekter som får finansiering fra forskningsfondet.

NOTE 6. DIABETESPROSJEKTER

Som følge av stor variasjon i prosjektporteføljen vises kun 2019. Følgende tiltak og prosjekter er inkludert i denne posten:

Diabetesprosjekter	2019
Diabetesforum	4 300 925
Eksterne Dam-prosjekter	3 296 000
Diabeteskonferansen	1 671 402
Motivasjonsgrupper	970 139
Nasjonal strategi	855 298
Dialogsenter	808 359
Opplæring tillitsvalgte	757 258
Fylkessammenslåing	739 664
Diabetes og minoriteter	675 798
Dam - Kan du vise meg diabetes	293 699
Lederforum	253 034
Dam - Foreldreveiledning	251 921
Dam - Treff en likeperson	232 917
Insufanten	215 398
Barne- og familieutvalget (BFU)	164 012
Dam - Bedre diabeteshverdag for unge voksne	105 390
Dam - Min diabeteshverdag	101 515
Svangerskapsdiabetes	81 720
Foreldreveiledning	61 131
E-læring	58 500
Kulturtilpasset kostholdsinformasjon	55 526
Stipendiatkonferanse	36 094
Likepersoner	23 596
Omsorgsutvalget	23 120
Identifikasjonskort til smarttelefoner	13 366
Forskningskonferanse	13 057
Dam - Inspirasjonsfilmer for unge med diabetes	11 796
Frivillighetsprosjektet	10 423
Nettkurs for pårørende	9 312
Dam - Se, lær og reflekter	2 045
Dam - Podkast	1 316
Totalt	16 093 734

NOTE 7. ADMINISTRASJONS- OG PERSONALKOSTNADER

Administrasjonskostnader etter fordeling på prosjekter	2019	2018
Lønn, honorarer, arbeidsgiveravgift	15 767 098	13 588 220
Personalkostnader og pensjon	2 758 562	2 673 351
Kontorkostnader, husleie	5 012 777	5 343 144
Porto og trykking	1 413 615	1 568 645
Kontingenter	238 550	270 484
Reise, opphold og servering	667 010	645 773
Andre utgifter	52 791	450 101
Internfakturert andre prosjekter	-5 407 000	-5 539 000
Totalt	20 503 405	19 000 718

Posten «Internfakturert andre prosjekter» inneholder belastningen av felleskostnader som nevnt under regnskapsprinsipper. Det søkes etter beste skjønn å belaste prosjekter basert på den innsats som gjøres av de ansatte, inkludert hvor stort kontorareal som brukes i prosjektperioden, samt øvrige felleskostnader som gir Diabetesforbundet høyere kostnader i forbindelse med prosjektgjennomføringene.

Godtgjørelser	2019	2018
Forbundsleder, lønn og godtgjøring (delt 2018)	764 609	872 723
Nestleder (delt 2018)	121 557	106 519
Arbeidsutvalgsmedlem	50 163	49 690
Sentralstyremedlemmer inkl. varamedlemmer	179 666	186 772
Generalsekretær	1 077 507	1 052 961
Nitschke AS, lovpålagt revisjon (eks mva)	172 000	142 900
Nitschke AS, attestasjoner (eks mva)	43 445	69 680
Nitschke AS, annen bistand (eks mva)	33 400	33 200

Det foreligger ingen avtaler som gir rett til særskilt vederlag ved fratredelse, utover tilleggspensjonsavtale som nevnt i note 16. Forbundsleder har rett til pensjon på samme betingelser som øvrige ansatte i Diabetesforbundet.

ANTALL ANSATTE:

Diabetesforbundet hadde 34 ansatte per 31.12.2019, fordelt på 32,4 årsverk.

TOTALE LØNNSKOSTNADER:

Diabetesforbundets totale lønns- og personalkostnader utgjorde:

Totale lønnskostnader	2019	2018
Lønn	21 385 865	19 127 943
Pensjonskostnader	1 820 919	1 310 638
Arbeidsgiveravgift	3 544 444	3 115 311
Honorar og øvrige personalkostnader	3 611 412	2 935 211
Totalt	30 362 640	26 489 103

Honorar utgjør det meste av posten «Honorar og øvrige personalkostnader». I tillegg inkluderer posten blant annet kostnader til kurs for de ansatte og velferdstiltak.

NOTE 8. AVSKRIVNINGER

Driftsmidler	Inventar	Lokaler	IT	Sum
Anskaffelseskost	742 841	659 032	4 466 124	5 867 997
Akk avskrivninger per 01.01	599 283	97 441	4 309 046	5 005 770
Inngående balanse 2019	143 558	561 591	157 078	862 227
Tilgang 2019	208 243	733 222	53 630	995 095
Avgang 2019	0	0	0	0
Årets avskrivninger	90 772	139 225	174 955	404 952
Utgående balanse 2019	261 028	1 155 588	35 753	1 452 369

Driftsmidler med levetid over tre år og anskaffelsessum over kr 15.000, - aktiveres og avskrives over estimert levetid. Inventar er avskrevet lineært med 20-33 %, IT-systemer med 33,3 % og påkostning/ ombygging av lokaler avskrives med 10-20 %.

NOTE 9. FINANSPLOSSERINGER

Diabetesforbundet solgte ut alle finansplasseringer i 2018. Det som fremkommer av posten «Finans- og investeringsinntekter» er renteinntekter fra bank i 2019. Det er etablert en ny investeringspolicy, hvor formålet er å investere overskuddslikviditet i finansmarkedet med en forsiktig til moderat risiko-profil. Målsetningen er å få en meravkastning som ligger 2 - 4 % over ordinær bankrente. Det er inngått avtale med en uavhengig ekstern finansrådgiver med konsesjon fra Finanstilsynet, for å bistå Diabetesforbundet med plasseringer.

NOTE 10. FINANSPLOSSERINGER FORSKNING

Overskuddslikviditet som i note 9, relatert til forskning, følger samme investeringspolicy som overskuddslikviditet relatert til ordinær drift.

NOTE 11. DIVERSE INNSKUDD FORMÅLSKAPITAL

Innskuddet i KLP reflekterer eierandel som følge av pensjonsinnskudd, og er estimert til 0,35 % av premiereserven som reguleres årlig.

NOTE 12. VAREBEHOLDNING

Varebeholdningen er vurdert til laveste av kostpris og virkelig verdi. Det er gjort nedskrivning for mulig ukurans.

NOTE 13. KUNDER

Kunder er vurdert til pålydende. Det gjøres tapsavsetninger på kundefordringer, der det antas at tap vil oppstå.

NOTE 14. PÅLØPNE INNTEKTER

I regnskapet for 2019 er det inntektsført 3.200.000,- etter beste estimat basert på at det er sannsynlig at betingelsene for å motta tilskudd for kompensasjon av merverdiavgift er oppfylt. Tilskuddet utbetales normalt i desember i 2020 etter egen søknad med frist 1. september 2020. I 2019 mottok Diabetesforbundet totalt 3.831.911,- i kompensasjon, hvorav 2.700.629,- gjaldt nasjonal ledd, mens 1.131.282,- ble videreført til lokal- og fylkeslag som oppfylte kravene for momskompensasjon. Årsaken til den høyere avsetningen i 2019 sammenlignet med 2018, er at Diabetesforbundet nasjonalt har en høyere kostnadsbase i 2019 sammenlignet med 2018.

NOTE 15. FORMÅLSKAPITAL

Forskningsmidler er regulert av egne statutter som er vedtatt på Landsmøtet. Forskningsmidler utgjorde etter disponering 11,8 millioner kroner. Nytt av året er forskningsmidler øremerket barn som følger de samme statutter som det ordinære forskningsfondet. De eksternt pålagte restriksjonene brukes i samsvar med givernes ønsker og føringer.

Annen formålskapital er summen av akkumulerte overskudd fra Diabetesforbundets ordinære drift gjennom 70 år, nesten 14,5 millioner kroner.

NOTE 16. PENSJON

Diabetesforbundet har pensjonsordning for sine ansatte i Sparebank1. Ordningen er en hybridpensjon der arbeidsgiver årlig sparer et beløp til den enkeltes alderspensjon.

Ved overgangen fra offentlig tjenstepensjon i KLP til hybridpensjon i Sparebank1 01.1.2018 ble de som var født før 1966 værende igjen i den gamle ordningen hos KLP. Dette for at disse også skulle sikres et ytelsesnivå som er tilpasset de nye opptjeningsreglene i folketrygden.

Neddiskontert forpliktelse knyttet til den offentlige tjenstepensjon i KLP er ikke innarbeidet i balansen. Dersom salgsinntekter overstiger 70 millioner kroner, skal Diabetesforbundet i samme år eller påfølgende år, innarbeide forpliktelsen.

Totalt innbetalt premie for begge ordninger var 1,8 millioner kroner i 2019.

Ordningene tilfredsstiller kravene i lov om OTP (obligatorisk tjenstepensjon).

En gruppe på noen ansatte som ble ansatt før 11.11.1993 er med i en tilleggspensjonsavtale som skal sikre disse ansatte et ytelsesnivå som er regulert i en overenskomst mellom de ansatte og Diabetesforbundet. Tilleggsforpliktelsen er innarbeidet og avsatt for i balansen, og er beregnet til 3,9 millioner kroner per 31.12.2019.

NOTE 17. FORSKUDDSBETALTE INNTEKTER

Følgende er inkludert i denne posten:

Mottatt, ikke inntektsført	2019	2018
Forskuddsbetalt kontingent	2 173 536	1 456 471
Midler fra Stiftelsen Dam	1 139 250	1 887 575
Totalt	3 312 786	3 344 046

For 2019 gjelder avsetningen mottatt kontingent for 2020 i året 2019. Midlene fra Stiftelsen Dam relaterer seg til prosjekter som ikke har startet ennå, eller som strekker seg over flere år, hvor inntektsføring først finner sted når prosjektene har kommet så langt i prosessen at det er naturlig å inntektsføre avsetningen.

Vedlegg

VEDLEGG 1: AKTIVITETER I DIABETESFORBUNDET

Oversikt over kurs, konferanser, møter og samlinger i regi av Diabetesforbundet nasjonalt i 2019

Ungdiabetes

Samling for unge med diabetes type 2¹ (26.-27. jan.)
Ledertreningskonferanse (26.-28. april)
Sommerleir for unge (24.-28. juni)
Ungdomskonferanse med generalforsamling (25.-27. okt.)
Diabetesweekend (27.-29. sept.)

Tillitsvalgte og frivillige

Fylkesledersamling (12.-13. jan.)
Lederforum (03.-05. mai)
Styrekurs (24.-26. mai)
Grunnkurs for tillitsvalgte (30. aug.-01. sept.)
Diabeteskonferansen (25.-27. okt.)

Helsepersonell og forskere

Stipendiatmøte (01. april)
Nasjonalt Diabetesforum (02.-04. april)

Medlemmer

Sommerleir for barn (05.-09. aug.)
En enklere diabeteshverdag (15.-17. nov.)
Diabetes type 1 - mer enn blodsukker og insulin (15.-17. nov.)

1: Arrangementet var godt planlagt og nedlagt ressurser i, men måtte dessverre avlyses pga. for få påmeldte.

VEDLEGG 2: SAMMENSETNING AV SENTRALSTYRET, MEDISINSK FAGRÅD, NASJONALT DIABETESFORUM, UNGDIABETES OG FAGGRUPPE FOR DIABETESPSYKOLOGI
SENTRALSTYRET
Leder

Sverre Ur

Nestleder

Martine Hemstad Lyslid

Styremedlemmer

Lars Tore Haugan

Inger Myrtvedt

Ronny Bjørkavåg

Erlend Gjevre

Maria Breistrand

Varamedlemmer

Cato Hekkilæ

Torill Lien Nilsen

Ingvar Hauge

Medisinsk medarbeider

Trond Geir Jenssen

Ernæringsfaglig medarbeider

Anne-Marie Aas

Psykologisk medarbeider

Jon Haug

Pedagogisk medarbeider

Nina Skille

Generalsekretær

Bjørnar Allgot

Arbeidsutvalget

Sverre Ur

Martine Hemstad Lyslid

Maria Breistrand

Lars Tore Haugan (vara)

Inger Myrtvedt (vara)

Representanter fra sekretariatet

Bjørnar Allgot

Cecilie L. Wendelboe

MEDISINSK FAGRÅD
Leder

Kåre Inge Birkeland

Nestleder

Marit Graue

Styremedlemmer

Ane Wilhelmsen-Langeland

Anne Haugstvedt

Anne Karen Jenum

Dag Fosmark

Eirik Søfteland

Hans-Jacob Bangstad

John Cooper

Kirsti Bjerkan

Knut Dahl-Jørgensen

Kristian F. Hanssen

Kristian Midthjell

Line Wisting

Ole E. Strand

Ragnar Joakimsen

Reidun Lisbet Skeide Kjome

Tilla Landbakk

Tor Claudi

Tore Julsrud Berg

Torild Skrivarhaug

Anne-Marie Aas, ernæringsfaglig medarbeider

Jon Haug, psykologisk medarbeider

Nina Skille, pedagogisk medarbeider

Trond Geir Jenssen, medisinsk medarbeider

Representant fra sentralstyret

Sverre Ur

Representanter fra sekretariatet

Bjørnar Allgot

Heidi Henriksen

NASJONALT DIABETESFORUM

Leder

Knut Dahl-Jørgensen

Nestleder

Ole Strand

Styremedlemmer

Annlaug Skivenes

Brit Bechensteen

Edel Olstad

Eirin Winje

Helén Christoffersen

Janne Smedberg

Karianne Fjeld Løvaas

Karin Pleyrn

Kjersti Nøkleby

Kristin Aske

Kristin Kolltveit

Lise S. Nybo

Liv Krossøy

Tor Claudi

Bente Aksnes (bruker-representant)

Varamedlemmer

Bodil E. Tungland

Håkon Jensen

Kari Saxegaard

Kristina Ravnås Sunde

Kurt Rønning

Line Wisting

Normund Svoen

Sondre Vatne Meling

Thea Krogvik Bjørnstad

Tilla Landbakk

Tore Reinholdt

Terje Gjengedal (bruker-representant)

Møterett

Sverre Ur, forbundsleder

Anne-Marie Aas, ernæringsfaglig medarbeider

Jon Haug, psykologisk medarbeider

Nina Skille, pedagogisk medarbeider

Trond Geir Jenssen, medisinsk medarbeider

Representanter fra sentralstyret

Lars Tore Haugan

Torill Lien Nilsen

Representanter Ungdiabetes nasjonalt

Kirsti Pedersen

Renate J Sundsfjord

Representant fra sekretariatet

Heidi Henriksen

UNGGDIABETES**Satt fram til generalforsamling****Leder**

Mathilde Natlandsmyr

Nestleder

Katrine Mariell Karlsen

Styremedlemmer

Kirsti Pedersen
Sander Vassanyi
Renate Sundsfjord
Camilla Domingos
Morten Skoland

Nytt styre etter generalforsamling**Leder**

Mathilde Natlandsmyr

Nestleder

Katrine Mariell Karlsen

Styremedlemmer

Renate Sundsfjord
Camilla Domingos
Brian Hagen Rist
Inger-Elisabeth Øien
Emilie Haugan

FAGGRUPPE FOR DIABETESPSYKOLOGI**Leder**

Ane Wilhelmsen-Langeland

Styremedlemmer

Eirin Winje
Eline Alten
Jon Haug
Line Wisting
Nina Handelsby
Randi Abrahamsen
Siri Hoftun

Sentralstyre-representant

Martine Hemstad Lyslid

Ungdiabetes- representant

Sander Vassanyi

Representant fra sentralstyret

Stine Vedvik/
Heidi Henriksen

